

PANSTWOWA
WYŻSZA SZKOŁA
TECHNICZNO
EKONOMICZNA

VII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa
„Interdyscyplinarne Aspekty Urody, Zdrowia i Choroby”

The Seventh International Scientific – Training Conference
“Interdisciplinary Aspects of Beauty, Health and Disease”

PROGRAM I STRZESZCZENIA

Jarosław, 15 maja 2019 r.

ORGANIZATORZY KONFERENCJI

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna

im. ks. B. Markiewicza w Jarosławiu, Polska

Villanova University, Villanova, Pennsylvania, USA

Katolícka univerzita v Ružomberku Fakulta zdravotníctva, Slovensko

The Zhytomyr Nursery Institute, Ukraine

Bukovinian State Medical University, Ukraine

Ośrodek badawczy „Cooperativa SONDA”, Altivole TV, Włochy

ORGANIZERS CONFERENCE

The Bronisław Markiewicz State Higher School of Technology

and Economics in Jaroslaw, Poland

Villanova University, Villanova, Pennsylvania, USA

Catholic University in Ružomberok Faculty of Health, Slovakia

The Zhytomyr Nursery Institute, Ukraine

Bukovinian State Medical University, Ukraine

„Cooperativa SONDA”, Altivole TV, Włochy

KOMITET NAUKOWY KONFERENCJI/ SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE:

Przewodniczący/ Chairperson of the Scientific Committee:

prof. dr hab. Sławomir Rudzki – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska

Wiceprzewodniczący/ Vice-chairperson of the Scientific Committee:

prof. ucz. dr hab. Krzysztof Rejman – Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

ks.prof. ucz.dr hab. Andrzej Rogalski – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

Członkowie/ members of the committee:

prof. dr hab. Igor Biryuk – Bukovinian State Medical University, Ukraina

prof. Elizabeth Blunt – Villanova University, Villanova, Pennsylvania, USA

prof. dr Glenda Cappello – Ośrodek badawczy „Cooperativa SONDA”, Altivole TV, Włochy

prof. dr Fabio Gabrielli – Facolta' Teologica dell'Italia Settentrionale Włochy

prof. dr hab. Nikodem Grankowski – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

prof. Helena Kadučáková – Katolícka univerzita v Ružomberku Fakulta zdravotníctva, Słowacja

prof. dr hab. Peter Kónya – Prešovská Univerzita v Prešove Słowacja

prof. dr Lucio Tonello – Ośrodek badawczy „Cooperativa SONDA”, Altivole TV, Włochy

prof. dr hab. Monika Wujec – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska

prof. ucz. dr hab. Rafał Filip – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Uniwersytet Rzeszowski, Polska

prof. ucz. dr hab. Renata Nowak – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska

dr hab. Monika Podkowińska, prof. SGGW – Katedra Socjologii, Zakład Komunikacji Społecznej, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Polska

dr hab. Kinga Przybyszewska, prof. PWSZ – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie, Polska

dr hab. Robert Ślusarz – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska

dr Irena Brukwicka – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Marta Cebulak – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Wiesława Ciechaniewicz– Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska

dr Joanna Drozd – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Małgorzata Dziechciaż – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Edyta Guty – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Marta Jurkiewicz – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Marta Klak – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Alicja Klos – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Małgorzata Kochman – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Magdalena Kozimala – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Piotr Kudyba – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Anna Lewandowska – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Magdalena Lewicka– Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska

dr Anna Muzyczka – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr inż. Jarosław Noworól – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Krzysztof Prendecki – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Beata Rejman – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Barbara Stawarz – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Magdalena Sulima– Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska

dr Katarzyna Tomaszewska – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Dariusz Tracz – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

dr Kazimiera Zahradniczek – Uniwersytet Jagielloński - Collegium Medium, Polska

**dr Janina Zajchowska– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**KOMITET ORGANIZACYJNY KONFERENCJI/ SCIENTIFIC COMMITTEE OF
THE CONFERENCE:**

Przewodniczący/ Chairperson of the Scientific Committee:

**dr inż. Jarosław Noworól – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-
Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

Wiceprzewodniczące/ Vice-chairperson of the Scientific Committee:

**dr Marta Cebulak– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im.
ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**dr Małgorzata Dziechciaż– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-
Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

Członkowie/members of the committee:

**mgr Natalia Bać– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im.
ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**mgr Barbara Bajger– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**mgr Anna Bilińska– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im.
ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**mgr Magdalena Bojarska– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-
Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**mgr Beata Boratyn – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**mgr Zuzanna Borowiecka – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-
Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**mgr Danuta Bzdęga– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**mgr Marta Chrobak– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

**mgr Anna Dominik– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im.
ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska**

mgr Emilia Głowniak-Józefczak – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Katarzyna Korman-Zawadzka– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Zofia Kruba– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Ewelina Kucab-Górska– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Bernadetta Kulczycka– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr inż. Barbara Laskowska– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Małgorzata Leśko– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Agata Marchwiany– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Aneta Mrozowicz – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Aneta Ospelt-Bąk – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Anna Potera– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Ewa Pryjda– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Lucyna Pyziak– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Elżbieta Sadlik– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Anna Słota– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Stanisława Sopol – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Wioletta Stęchły– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Patrycja Trojnar – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr Mieczysław Witek – Community College of Philadelphia, USA

mgr Agata Wojtowicz– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

mgr inż. Mateusz Żańczak– Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Polska

Szanowni Państwo,

Witam serdecznie na VII Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „*Interdyscyplinarne aspekty urody, zdrowia i choroby*”. Konferencja ta od początku istnienia ma zasięg Międzynarodowy.

W imieniu swoim, członków Komitetu Naukowego oraz Komitetu Organizacyjnego zapraszam Państwa do udziału w Konferencji i wysłuchania wykładów. Mamy nadzieję, że organizowana Konferencja będzie doskonałą okazją do wymiany doświadczeń, poglądów oraz przedstawiania własnych osiągnięć naukowych dotyczących prezentowanej problematyki.

Na koniec chciałabym złożyć podziękowania wszystkim autorom prac, za czas, zaangażowanie i zapał, jaki poświęciliście, aby przeprowadzić swoje badania. Życzę wszystkim Uczestnikom Konferencji twórczego spędzenia czasu oraz wielu towarzyskich sukcesów i owocnych dyskusji.

dr inż. Jarosław Noworól
Dyrektor
Instytutu Ochrony Zdrowia
PWSTEw Jarosławiu

PROGRAM SZCZEGÓŁOWY

STRESZCZENIA

Sesja Plenarna

Znaczenie domu w pracy socjalnej z rodziną

dr hab. Monika Podkowińska, prof. SGGW

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Katedra Socjologii, Zakład Komunikacji Społecznej

Streszczenie

Dom jest pojęciem wieloznacznym i niezmiernie ważnym w życiu człowieka. W kontekście pracy socjalnej rozważania na temat domu koncentrują się wokół takich kwestii jak problemy rodzinne, brak poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, konflikty rodzinne, czy wreszcie bezdomność. W referacie autorka wskazuje różnorodne podejścia służące definiowaniu i opisowi domu, zwracając uwagę na potrzeby jakie dom pozwala zaspokoić człowiekowi. Są to nie tylko potrzeby społeczne, ale także jak podkreśla A. Siciński potrzeby gatunkowe i indywidualne.

W referacie autorka wskazuje na znaczenie domu i jego miejsce w życiu człowieka poprzez odwołanie się do domu marzeń i snów, a więc do domu, o którym wielu marzy, do którego pragnie powrócić, który pragnie zbudować. Na dom można spojrzeć z różnej perspektywy, traktując między innymi dom jako mały świat człowieka, w którym kolejne pokolenia rozwijają się i uczą się funkcjonować w społeczeństwie.

To, w jaki sposób człowiek postrzega dom zależne jest od wielu czynników, ale także owo spojrzenie na rodzinę i dom rodzinny ulega zmianom wraz ze zmianą etapu życia człowieka. W ostatniej części referatu autorka wskaże czynniki determinujące zmianę stosunku do domu, zmianę jego postrzegania i opisu.

**Incorporating variations of ageing, ethnicity and disability into the physical assessment
lab: Patient Teaching Associates**

prof. Elizabeth Blunt

Villanova University, USA

**Poszukiwanie nowych źródeł roślinnych substancji przeciwnowotworowych
Looking for a new sources of anticancer plants' compounds**

Diana Ivanova¹, Renata Nowak^{2,3}

¹*Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Institute of Chemical Engineering, Bulgaria*

²*Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Katedra i Zakład Botaniki Farmaceutycznej*

³*Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu,
Instytut Ochrony Zdrowia, Polska*

Plants are a rich source of biological active compounds with antioxidant and anticancer activity. Their secondary metabolites are physiologically active agents and becoming of high scientifically interest for their health benefits. Some of plants' secondary metabolites e.g. podophyllotoxin (PPT- a precursor for the synthesis of efficient anticancer drugs etoposide, teniposide etc.), which are being investigated for their anticancer activities leading to the development of new clinical drugs. With the success of these compounds that have been developed into staple drugs for cancer treatment new technologies are emerging to develop the area further. So, new technologies include methods of isolation, identification of anticancer compounds from plants and controlling their activity, bioavailability and investigating new methods for administration are still developed. The demand for anticancer naturally-derived substances is still increasing and looking for their new sources is still ongoing.

The aim of this lecture is to review the naturally-derived anticancer compounds and their sources and to discuss their properties which make them targets for potential anticancer treatments, including the results of own research of native Bulgarian *Juniperus* species as an alternative source of PPT and antioxidants.

Sesja I

Współczesne pielęgniarstwo w wymiarze europejskim i światowym

Błogosławiona pielęgniarka Hanna Chrzanowska - Dama Miłosierdzia

dr Kazimiera Zahradniczek

Uniwersytet Jagielloński - Collegium Medicum

Communication cards and nursing practice

MárcelaIžová, Michaela Vicáňová

KatolickiUniwersytet w Ružomberku, Słowacja

Úvod: Sestry sa počas svojej praxe často stretávajú s pacientmi, ktorí nedokážu, alebo nemôžu komunikovať. Následne vznikne komunikačná bariéra a komunikácia je sťažená. Jedna z pomôcok, ktorá by uľahčila a zlepšila komunikáciu s problémovými pacientmi sú komunikačné karty.

Metodológia: Cieľom príspevku je poukázať na dôležitosť využitia komunikačných kariet v ošetrovateľskej praxi. V prieskume sme využili dotazníkovú metódu zberu údajov v ústavných zdravotníckych zariadeniach v Ružomberku a v Poprade. Prieskumnú vzorku tvorilo 91 respondentov.

Výsledky: Z výsledkov prieskumu vyplýva, že viac ako polovica sestier má záujem o to, aby komunikačné karty boli k dispozícii na oddeleniach/klinikách, využitie vidia najmä u pacientov s tracheostómiou, sluchovo postihnutých, pri podávaní liečby, uspokojovaní biologických potrieb ako dýchanie, výživa, sociálne potreby ako návšteva príbuzných a spirituálne potreby ako návšteva kňaza.

Záver: Práve komunikačné karty môžu pomôcť pri eliminovaní komunikačných bariér a zlepšia, uľahčia komunikáciu medzi sestrou a pacientom.

Kľúčové slová: Komunikácia. Komunikačné karty. Biologické potreby. Sociálne potreby. Spirituálne potreby. Psychické potreby.

Abstract

Introduction: Nurses often encounter patients who fail or cannot communicate during their practice. Consequently, a communication barrier is created and communication is difficult. One of the tools that would facilitate and improve communication with problem patients is communication cards.

Methodology: The aim of the article is to point out the importance of using communication cards in nursing practice. In the survey we used the questionnaire method of data collection in institutional health facilities in Ružomberok and Poprad. The survey sample consisted of 91 respondents.

Results: Survey results show that more than half of nurses are interested in making communication cards available in departments/clinics, especially in patients with tracheostomy, hearing impairment, treatment, biological needs such as breathing, nutrition, social needs like visiting relatives and spiritual needs like visiting a priest.

Conclusion: Just communication cards can help to eliminate communication barriers and improve, facilitate communication between nurse and patient.

Keywords: Communication. Communication Cards. Biological needs. Social Needs. Spiritual Needs. Psychic needs.

Niedobór kadry pielęgniarskiej, a bezpieczeństwo polskiego społeczeństwa w zakresie profesjonalnej opieki pielęgniarskiej

Shortage of nurses and polish society safety in the scope of professional nursery care

Anna Bartosiewicz

*Wydział Medyczny Instytut Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu
al. mjr. w. Kopisto*

Streszczenie

Deficyt kadry pielęgniarskiej – to problem, z którym w niedalekiej przyszłości będzie musiało się zmierzyć wiele państw, w tym również Polska. Niedobory kadrowe są jednym z głównych czynników determinujących przyszłą politykę zdrowotną na świecie. Według WHO obecnie na świecie brakuje 7,2 mln personelu pielęgniarskiego w stosunku do zgłaszanych potrzeb, a jak podaje raport z Trzeciego Generalnego Forum Zasobów Ludzkich w Ochronie Zdrowia – w 2035 r. będzie brakować już 12,9 mln pielęgniarek.

W sytuacji, w której kraje Zachodu są bezradne w obliczu problemu, jakim niewątpliwie jest brak personelu pielęgniarskiego, warto zapytać o sytuację Polski, zwłaszcza, że należy ona do krajów, w których wydatki na zdrowie są zaliczane do najniższych wśród wszystkich krajów członkowskich UE. Z prognoz Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych dotyczących sytuacji pielęgniarek w Polsce wynika, że już za niespełna pięć lat Polacy mogą zostać pozbawieni wystarczającej profesjonalnej opieki pielęgniarskiej i położniczej. Duże obciążenie fizyczne i psychiczne oraz brak satysfakcjonujących zarobków to główne powody słabnącego zainteresowania tym zawodem. Nowa Strategia Rozwoju Pielęgniarstwa i Położnictwa w Polsce ogłoszona 9 stycznia 2018 r przez Ministra Zdrowia jest dokumentem zawierającym najistotniejsze działania, jakie muszą zostać niezwłocznie podjęte, aby zabezpieczyć polskie społeczeństwo przed brakiem profesjonalnej opieki pielęgniarskiej.

Słowa kluczowe: niedobór, pielęgniarka, opieka pielęgniarska

Abstract

Deficit of the nursing staff - this problem will have to be faced by many countries in the near future and Poland is one of them. Staff shortages are one of the main factors determining the future health policy in the world. According to the WHO currently there is a shortage of 7.2 million nursing staff in the world in relation to the reported needs. Third General Forum of Human Resources in Health Protection warns that in 2035 there will be a shortage of 12.9 million nurses.

In a situation in which the Western countries are helpless it is worth asking about the situation of Poland, especially because Poland is among countries where spendings on health care system are the lowest among EU Member States. From predictions of the Supreme Council of Nurses and Midwives regarding the situation of nurses in Poland, it seems that in less than five years Poles can be deprived of enough professional nursing and obstetric care. High physical and mental stress as well lack of satisfying earnings are the main reasons for the waning interest in this profession. New Strategy for the Development of Nursing and Midwifery in Poland announced on January 9th, 2018 by the Minister of Health is a document containing the most important activities that must be taken immediately to protect Polish society from the shortage professional nursing care.

Key words: shortage, nurse, nursing care

Poglądy personelu medycznego na temat komunikacji z chorym umierającym

Opinions of medical staff on communication with a dying patient

Lucyna Graf, Mariola Śleżiona

*Institut Nauk o Zdrowiu, Uczelnia Państwowa Wyższa Szkoła
Zawodowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu*

Streszczenie

Wstęp: Rozmowy na temat śmierci są trudne zarówno dla pielęgniarek i lekarzy, jak i dla pacjentów i ich rodzin. Personel medyczny ma problemy w komunikowaniu się z ciężko chorym i jego rodziną, prawdopodobnie z powodu niedostatecznej wiedzy i umiejętności w tym zakresie.

Cel pracy: Celem pracy było zebranie opinii pielęgniarek i lekarzy na temat umiejętności i trudności komunikacji z chorym nieuleczalnie i umierającym.

Materia i metody: Posłużono się metodą sondażu diagnostycznego. Do zebrania materiału badawczego wykorzystano technikę ankiety, narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety. Badaniami objęto 200 pielęgniarek i lekarzy czynnie pracujących, do opracowania wyników nadawało się 195 kwestionariuszy ankiet.

Wyniki: Wyniki wskazują, iż odpowiednią osobą do prowadzenia rozmów przygotowujących do śmierci jest lekarz i duszpasterz, zaś odpowiednim momentem jest wiek dorosły i starość. Bariery w komunikacji z chorymi jest brak czasu i odpowiednich miejsc do prowadzenia rozmów. Większość

badanych pielęgniarek i lekarzy uznało, że oczekuje zwiększenia ilości prowadzenia szkoleń w zakresie komunikacji.

Wnioski: Konieczne są szkolenia i warsztaty w zakresie komunikacji i rozmów na temat śmierci dla lekarzy i pielęgniarek pracujących na różnych oddziałach, mających już doświadczenie zawodowe. Uczelnie medyczne powinny przygotowywać przyszły personel medyczny do rozmów z chorymi na tematy trudne, dotyczące problemów opieki nad chorymi umierającymi.

Istnieje potrzeba prowadzenia rozmów przygotowujących do śmierci, zarówno dorosłych, jak i młodego pokolenia nie związanych z medycyną.

Słowa kluczowe: komunikacja z chorym, trudne rozmowy, personel medyczny

Abstract

Introduction: Talks about death are difficult for nurses and doctors as well as for patients and their families. Medical staff have problems communicating with a seriously ill and his family, probably due to insufficient knowledge and skills in this area.

Objective: The aim of the work was to collect opinions of nurses and doctors about the skills and difficulties of communication with terminally ill and dying patients.

Materials and methods: The diagnostic survey method was used. The survey technique was used to collect the research material, the survey tool was a research tool. The research involved 200 nurses and active physicians, 195 questionnaires were suitable for the development of results.

Results: The results indicate that the right person to conduct the talks preparing for death is a doctor and a priest, and the appropriate moment is the adult age and old age. The lack of time and suitable places to conduct conversations is a barrier to communication with patients. Most of the nurses and doctors surveyed considered that they expected to increase the number of training courses in the field of communication.

Conclusions: Training and workshops in the field of communication and death talks for doctors and nurses working in various departments already having professional experience are necessary. Medical schools should prepare future medical staff for conversations with patients on difficult topics regarding the problems of caring for dying patients.

There is a need to conduct talks preparing death for both adults and the young generation not related to medicine.

Key words: communication with the patient, difficult conversations, medical staff

Problemy pacjentów z chorobą Parkinsona

Mieczysław Witek¹, Małgorzata Dziechciaż², Robert Ślusarz³

¹*Community College of Philadelphia, USA,*

²*Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu,*

³*Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu*

Streszczenie

Wstęp: Choroba Parkinsona zaliczana jest do najbardziej rozpowszechnionych chorób zwyrodnieniowych ośrodkowego układu nerwowego.

Cel pracy: Celem pracy jest przedstawienie najczęściej występujących problemów pielęgnacyjnych pacjentów z chorobą Parkinsona oraz sposobów ich rozwiązywania.

Materiał i metoda: Badania przeprowadzono metodą indywidualnego przypadku z zastosowaniem wywiadu, obserwacji i analizy dokumentacji medycznej. Posłużono się kwestionariuszem wywiadu, arkuszem obserwacji, a także wystandaryzowanymi narzędziami tj. Skala Hoehn-Yahra do oceny stopnia zaawansowania choroby Parkinsona, Geriatryczna Skala Oceny Depresji, Skala Barthel, Skrócony Test Sprawności Umysłowej według Hodgkinsona (AMTS).

Badaniami objęto 83 letnią kobietę z rozpoznaną Chorobą Parkinsona. Zastosowano indywidualny proces pielęgnowania. Badania trwały od czerwca 2018r. do kwietnia 2019r.

Wyniki badań: Po dokładnej ocenie stanu biologicznego, psychicznego i społecznego pacjentki rozpoznano u niej następujące problemy: brak samodzielności w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych spowodowany drżeniem kończyn górnych i sztywnością mięśniową, zaburzenia chodu stwarzające ryzyko upadków, dolegliwości bólowe kończyn dolnych spowodowane wzmożoną sztywnością mięśniową, dyskomfort spowodowany nocnym bezruchem, zaparcia, zmiana postrzegania wyglądu własnego ciała spowodowane uporczywym ślinotokiem, ryzyko zaburzenia perfuzji krwi spowodowane okresowym obniżeniem wartości ciśnienia tętniczego, zaburzenia jakości snu spowodowane koszmarami sennymi, ryzyko aspiracji pokarmem, oraz ryzyko niedoborów pokarmowych spowodowane trudnościami w połykaniu, deficyt wiedzy na temat zasad stosowania l-dopy.

Wnioski:

1. Rozpoznanie diagnozy pielęgnarskiej u pacjenta z chorobą Parkinsona powinno opierać się na dokładnym wywiadzie i ocenie stanu bio-psycho-społecznego pacjenta oraz na analizie dokumentacji medycznej.
2. Modelem pielęgnowania pozwalającym na zapewnienie optymalnej opieki i pomocy w rozwiązywaniu problemów pacjentom z chorobą Parkinsona jest indywidualny proces pielęgnowania.

Abstract

Parkinson's disease is one of the most common degenerative diseases of the central nervous system.

Purpose of the job. The aim of the work is to present the most common care problems of patients with Parkinson's disease and ways to solve them.

Material and method. The research was conducted using the individual case method with the use of an interview, observation and analysis of medical documentation. An interview questionnaire was used, an observation sheet, as well as standardized tools, i.e. Hoehn-Yahra Scale to assess the degree of Parkinson's disease, Geriatric Depression Scale, Barthel Scale, Hodgkinson's Shortened Mobility Test (AMTS).

The study involved an 83-year-old woman diagnosed with Parkinson's disease. An individual nursing process was applied. The tests have been carried out since June 20018. until April 2019.

Findings. After careful assessment of the biological, mental and social status of the patient, she was diagnosed with the following problems: selfcare deficit related to upper extremities and muscle stiffness, risk for falls related to unsteady gait, lower extremity pain caused by increased muscle stiffness, discomfort caused by nocturnal immobility , constipation, risk for body image disturbance related to intractable salivation, risk for perfusion disturbance related to decreases in blood pressure, risk for inadequate sleep due to nightmares, risk of aspiration and malnutrition due to difficulty swallowing, a lack of knowledge related to L-dopa administration.

Conclusions

1. Nursing diagnosis for patient with Parkinson's disease should be based on a thorough assessment of the patient's bio-psycho-social status and by the analysis of medical records.
2. A nursing model allowing to provide optimal care and assistance in solving problems of patients with Parkinson's disease is an individual nursing process.

Zachowania zdrowotne pielęgniarek

Healthbehaviors of nures

Małgorzata Nagórska¹, Małgorzata Lesiska-Sawicka²

¹Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Medyczny

²Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Pile

Streszczenie

Wstęp.Zachowania zdrowotne to wszelkie zachowania, które mają związek ze zdrowiem.Zachowania prozdrowotne to takie zachowania, które są podejmowane przez jednostkę ze względów zdrowotnych lub takie, które mają udokumentowany wpływ zdrowie. Przeprowadzone badania miały na celu poznanie zachowań zdrowotnych pielęgniarek.

Materiał i metody.Badaniem objęto 103 pielęgniarki. W pracy posłużono się metodą sondażu diagnostycznego, techniką ankietową, a narzędziem badawczym był standaryzowany Inwentarz Zachowań Zdrowotnych. W analizie statystycznej wykorzystano Test chi kwadrat.

Wyniki.Blisko 60% badanych deklaruje uczestnictwo w badaniach profilaktycznych. 70% pielęgniarek stawia rodzinę na pierwszym miejscu w hierarchii wartości życiowych. W grupie czynnych zawodowo pielęgniarek wartość wskaźnika zachowań zdrowotnych wyniosła 80,52 pkt.

Wnioski. Pielęgniarki prezentują średni poziom zachowań zdrowotnych. Pielęgniarki deklarują regularnie uczestnictwo w badaniach profilaktycznych. Wykształcenie, miejsce zamieszkania oraz stan zdrowia determinują zachowania zdrowotne pielęgniarek.

Słowa kluczowe: zdrowie, zachowania zdrowotne, styl życia, pielęgniarka

Abstract

Health behaviors are all behaviors that are related to health. Pro-health behaviors are taken by individual for health reasons or those that have good documented impact for health. The aim of research was to recognize the health behavior of nurses.

Material and methods. The study was conducted among 103 nurses by means of diagnostic survey method. As a research tool the standardized Inventory of Health Behaviors in the Juczyński adaptation was used. In the statistical analysis Chi square test was used.

Results. Almost 60% of surveyed nurses declare participation in preventive screenings. Most of respondents (70%) place the family on the top of the hierarchy of life values. For nurses the value of health behavior index was 80,52 points.

Conclusions. Nurses present the average level of health behaviors. Nurses declare regular participation in preventive examinations. The level of education, place of residence and health condition affect the health behaviors of nurses.

Key words: health, health behaviors, life style, nurse

Dietoterapia jako determinant skutecznej intensywnej funkcjonalnej insulinoaterapii (FIT) w cukrzycy typu 2

Dietotherapy as a determinant of effective intense functional insulin therapy (fit) in type 2 diabetes

Natalia Frodyma-Stefanik

Streszczenie

Wstęp: Dietoterapia jest obecnie jednym z elementów terapii wielu schorzeń gdyż stanowi ona doskonałe uzupełnienie innych metod leczenia m.in. farmakoterapii. Dietoterapia znajduje duże odzwierciedlenie w leczeniu cukrzycy typu 1 i 2 poprzez wspomaganie intensywnej funkcjonalnej insulinoaterapii. Znaczenie dietoterapii jest coraz większe gdyż zapadalność na cukrzycę jest z roku na rok większa i obecnie u jednej na 11 osób diagnozuje się cukrzycę.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy jest wykazanie znaczenia dietoterapii jako determinantu prowadzenia skutecznej intensywnej insulinoaterapii w kontroli terapii na podstawie codziennych pomiarów glukozy w krwi włośniczkowej oraz analizie hemoglobiny glikowanej dokonywanej co 3 miesiące.

Materiał i metody: Badanie zostało przeprowadzone w grupie 50 osób spośród których połowa stosowała się skrupulatnie do wszelkich zaleceń w ramach dietoterapii natomiast druga połowa grupy

zaniedbywała zalecenia diety cukrzycowej. Metodą były codzienne pomiary glukozy we krwi oraz wykonywane co 3 miesiące pomiary hemoglobiny glikowanej. Badanie zostało prowadzone na przełomie miesięcy marzec 2018 – marzec 2019.

Wyniki: W grupie osób stosujących się do opracowanych zasad dietoterapii odnotowano niższe wartości podczas codziennych pomiarów glukozy we krwi. Ponadto na przestrzeni czasu prowadzonego badania stężenia hemoglobiny glikowanej w podanej grupie stopniowo wykazywały lepsze wartości.

Dietoterapia stanowi jeden z podstawowych determinantów prowadzenia intensywnej funkcjonalnej insulinoterapii i znacząco wpływa na jej skuteczność. Ponadto wpływa ona poprawę wyników badań laboratoryjnych będących odzwierciedleniem powodzenia terapii cukrzycy typu 2. Ponadto dietoterapia wpływa również na zmianę nawyków żywieniowych, normalizację masy ciała oraz poprawę jakości życia.

Słowa kluczowe: dietoterapia, cukrzyca, intensywna funkcjonalna insulinoterapia (FIT), diabetologia

Abstract

Dietotherapy is now one of the elements of the therapy of many diseases because it is a perfect complement to other methods of treatment, including pharmacotherapy.

Dietotherapy is highly reflected in the treatment of type 1 and type 2 diabetes by supporting intensive functional insulin therapy. The importance of dietotherapy is increasing because the incidence of diabetes is bigger every year and now one in 11 people are diagnosed with diabetes. Aim of the study: The aim of this work is to demonstrate the importance of dietotherapy as a determinant of effective insulin therapy in treatment control based on daily measurements of glucose in capillary blood and analysis of glycosylated hemoglobin performed every 3 months.

Material and methods: The study was carried out in a group of 50 people, of whom half meticulously followed all recommendations in the dietotherapy and the other half of the group neglected the recommendation of a diabetic diet. The method was daily blood glucose measurements and measurements of glycated hemoglobin performed every 3 months. The study was conducted at the turn of March 2018 - March 2019.

Results: In the group of people applying the developed principles of dietotherapy lower values were recorded during everyday blood glucose measurements. In addition, the glycosylated hemoglobin levels in the given group gradually showed better values over the course of the study.

Conclusions: Dietotherapy is one of the basic determinants of conducting intensive functional insulin therapy and significantly affects its effectiveness. In addition, it improves the results of laboratory tests that reflect the success of therapy type 2 diabetes. In addition, diet therapy also influences the change of eating habits, normalization of body weight and improvement of the quality of life.

Key words: dietotherapy, diabetes, intensive functional insulin therapy (FIT), diabetology

Use of Compression Therapy in Phlebology from a Nurse's Perspective

PavlaKudlová, Marie Baladová

*Department of Health Sciences, Faculty of Humanities, Tomas
Bata University in Zlín, Czechy*

Abstract

External compression affects the venous system in the following ways: narrows expanded veins, decreases venous hypertension, improves venous return, decreases the risk of thrombembolic disease (TED), speeds up the process of leg ulcer healing, speeds up blood flow in the veins, decreases the creation of edemas, etc.

Goal: To verify the knowledge and way of applying compressive therapy with special focus on the support of venous circulation in practice.

Method: quantitative, data collection technique: nonstandardized questionnaire, 25 items focused on general nurses working at internal medicine or surgical wards, and subsequent care wards, where compression therapy is most frequently performed within prevention of TED. The research took place between January and May 2019 in four medical facilities. 178 complete forms were processed using descriptive statistics.

Results: A total of 178 respondents averaging 35.2 years of age took part in this research. Out of them 97 (52%) were general nurses, 74 (41%) practical nurses, and 12 (7%) specialized nurses, 79% of whom bandage very often or even daily, others sometimes. Despite this, nurses cannot tell the difference between bandages, and simply use those that happen to be at hand (41%). 52% of them use only one bandage for varicose ulceration, and do not even check by hand (42%) the pressure of the bandage used on the limb. Most of the nurses had not been trained in compression therapy (68%). The respondents are not able to check the correct statements regarding the application of bandage in order to prevent TED. For example, only 22% of them checked that for bandaging an ankle that has to be positioned at right angle, and 17% checked that short-pull bandages are the most effective. They do not use aids enabling easier application of compression stockings, etc. They do not know competent persons for measuring the circumference of a limb in order to choose the right compression stocking.

Conclusion: We found serious shortcomings in the knowledge and practice in applying compression therapy in the respondents. It is necessary to pay attention to standards dealing with nursing care, with special focus on compression therapy and prevention of TED. Nurses should be professionally trained in “Bandaging techniques in compression therapy”.

SESJA I

SESJA STUDENCKA

Epidemiologia nowotwory dróg oddechowych w województwie podkarpackim

Epidemiology of respiratory cancerin podkarpackie voivodship

Malwina Pomianek

Student Kierunku Lekarskiego, Wydział Medyczny, Uniwersytet Rzeszowski

Streszczenie

Wstęp: Rak płuca jest najczęstszym nowotworem złośliwym w Polsce pod względem zapadalności i umieralności. Jest to nowotwór o bardzo złym rokowaniu. Palenie tytoniu jest najważniejszym czynnikiem ryzyka rozwoju tego nowotworu. Wśród innych istotnych czynników wymienia się: gazy i pyły przemysłowe, metale ciężkie oraz promieniowanie jonizujące.

Cel: Celem pracy jest przedstawienie występowania nowotworów tchawicy, oskrzeli i płuc w populacji województwa podkarpackiego z uwzględnieniem płci i wieku.

Treść: Zgodnie z danymi Podkarpackiego Centrum Onkologicznego w latach 2006-2016 na Podkarpaciu stwierdzono 947 nowych przypadków nowotworów dróg oddechowych oraz 913 zgonów w wyniku tych nowotworów. Największą zachorowalność i umieralność obserwowano wśród mężczyzn w grupie wiekowej 55+. Palenie tytoniu jest przyczyną około 90% zachorowań, dlatego tak ważne jest unikanie palenia wyrobów tytoniowych. W zależności od stopnia zaawansowania choroby stosuje się leczenie operacyjne oraz chemioterapię i radioterapię.

Podsumowanie: Należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę poprzez podnoszenie wiedzy w społeczeństwie o szkodliwości czynników ryzyka i ich eliminacji np. zaprzestanie wdychania dymu tytoniowego. Do działań mających na celu ograniczenie liczby zachorowań na nowotwory płuc należy również zakaz produkcji wyrobów z azbestu.

Słowa kluczowe: nowotwory tchawicy, oskrzeli i płuc, epidemiologia, profilaktyka

Abstract

Introduction: Lung cancer is the most common cancer in Poland in terms of morbidity and mortality. It is a cancer with a very bad prognosis. Smoking is the most important risk factor of this cancer. Among other important factors, we distinguish: industrial gases and dusts, heavy metals and ionizing radiation

Aim: The aim of the study is to present occurrence of cancer of the trachea, bronchi and lungs in the population of the Podkarpackie Voivodeship, according to gender and age.

Content: According to data from the Podkarpackie Cancer Center in 2006-2016, 947 new cases of respiratory system cancer and 913 deaths as a result of these cancers were registered in Podkarpacie. The highest morbidity and mortality rate was observed among men in the 55+ age group. Smoking is

the cause of 90% of cases, which is why it is so important to avoid tobacco products. Depending on the stage of the cancer, we use surgical treatment as well as chemotherapy and radiotherapy.

Summary: We should paid particular attention to prevention by raising knowledge in the society about the harmfulness of risk factors and their elimination, eg stopping inhalation of tobacco smoke. To the actions which should reduce occurrence of lung cancer we can include for eg. banning the production of asbestos products.

Key words: cancers of the trachea, bronchi and lungs, epidemiology, prophylaxis.

Styl życia współczesnego społeczeństwa polskiego **Lifestyle of contemporary Polish society**

Wioletta Rymut

*Instytut Zdrowia i Gospodarki Zakład Pielęgniarstwa, Państwowa
Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Pigoń w Krośnie*

Streszczenie

Wstęp: Styl życia to zespół codziennych zachowań, swoistych dla danej zbiorowości lub jednostki, charakterystyczny „sposób bycia” odróżniający daną zbiorowość lub jednostkę od innych lub inaczej, bardziej lub mniej świadomie przyjmowana strategia życiowa.

Cel: Celem badania jest przedstawienie zachowań zdrowotnych współczesnego społeczeństwa polskiego w różnym wieku. Zachowania te rozpatrzone zostały na poziomie aspektu fizycznego, psychicznego oraz społecznego.

Materiał i metody: Jako metoda badawcza zastosowane zostały badania ankietowe, przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 200 osób. W grupie respondentów znaleźli się mieszkańcy wsi i miasta w różnych kategoriach wiekowych oraz z różnicowanym wykształceniem. W grupie tej 41% ankietowanych stanowili ludzie młodzi do 35 roku życia, a 35% to ludzie w wieku od 35 do 60 roku życia. Pozostała część ankietowanych - 24% to ludzie starsi po 60 roku życia.

Wyniki: Wyniki badań ankietowych wskazują, że najbardziej prozdrowotny styl życia wykazują ludzie w średnim wieku od 35 do 60 roku życia. W tej grupie wiekowej aż 50% codziennie je owoce i warzywa i 61% pytanych deklaruje, że nigdy nie pali papierosów. Zdecydowanie częściej ta grupa wiekowa podejmuje aktywność ruchową (38% - codziennie) w przeciwieństwie do ludzi młodych (tylko 17% - codziennie). Badani w tym wieku także częściej dbają o siebie i udają się na wizyty kontrolne do stomatologa oraz wykonują badania profilaktyczne. Osoby w średnim wieku są także bardziej zadowolone z własnego życia, są pewne siebie oraz łatwiej nawiązują nowe znajomości.

Słowa kluczowe: Styl życia, współczesne społeczeństwo, zdrowie, zachowania zdrowotne

Abstract

Introduction:Lifestyle is a set of everyday behaviors, specific for a given community or an individual, a characteristic "way of being" that distinguishes that community or the individual from others, or differently - more or less conscious life strategy.

Aims:The aim of the research is to present health behaviors of contemporary Polish society at different age groups. These behaviors were considered at the level of physical, mental and social aspects.

Materials and methods:As a research method survey was carried out on a group of 200 people. In the group of respondents there were inhabitants of the village and the city in various age categories and with diverse education. In this group 41% of the respondents were young people up to 35 years old, 35% were people from 35 to 60 years old. The remaining part of the respondents - 24% are older people over 60 years old.

Results:The results of survey indicate that the most health-promoting lifestyle is shown by middle-aged people from 35 to 60 years. In this age group, up to 50% eat fruit and vegetables every day and 61% of respondents declare that they never smoke cigarettes. Definitely more often this age group undertakes physical activity (38% - daily) as opposed to young people (only 17% - daily). Respondents at this age also more often take care of themselves and go to check-ups to the dentist and carry out preventive examinations. Middle-aged people are also more satisfied with their own lives, are confident and make new friends easier.

Key words: Life style, contemporary society, health, health behaviors

Lekomania jako problem społeczny Prescribed drug addiction as a social problem

Dominika Kocień¹, Klaudia Zdeb¹, Małgorzata Nagórska²

¹*Student Zdrowia Publicznego, Uniwersytet Rzeszowski Wydział Medyczny,*

²*Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej, Uniwersytet Rzeszowski Wydział Medyczny,*

Streszczenie

Wstęp.Lekomania staje się coraz powszechniejszym problemem zarówno w Polsce, jak i na świecie. Lekomania jest uzależnieniem od leków, charakteryzuje się przymusem stałego lub okresowego zażywania leku w celu uniknięcia nieprzyjemnych doznań związanych z jego brakiem. Lekozależność to forma toksykomanii, która wywołuje pożądany stan psychiczny lub fizyczny.

Cel. Celem pracy jest przedstawienie problemu lekomanii w społeczeństwie.

Treść.W pracy posłużono się analizą literatury. Na podstawie uzyskanych informacji określono skalę zjawiska lekomanii w Polsce. Przyzwyczajenie jest lżejszą formą lekozależności, a nałóg silniejszą formą uzależnienia. Zarówno nałóg, jak i przyzwyczajenie mogą być groźne dla zdrowia i życia. Leki uzależniające najczęściej stosowane to: benzodiazepiny, barbiturany, opioidy, leki przeciwbólowe i leki

hormonalne. Odstawienie leku, często skutkuje zespołem abstynencyjnym, który charakteryzuje się szeregiem nieprzyjemnych objawów.

Podsumowanie. Na podstawie dostępnych danych statystycznych można stwierdzić, że coraz więcej osób próbując dostosować się do szybkiego tempa współczesnego życia, znajduje remedium w lekach. Polska znajduje się wśród 10 krajów na Europie w których konsumenci wydają na osobę najwięcej pieniędzy na samoleczenie. Około 90% Polaków deklaruje, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy stosowało leki dostępne bez recepty i suplementy diety.

Słowa kluczowe: lekomania, uzależnienie, zespół abstynencyjny, problem społeczny

Abstract

Introduction: Prescribed drug addiction is becoming an increasingly common problem both in Poland and in the world. Prescribed drug addiction is an addiction to drugs that is characterized by the compulsion of constant or periodic use of the drugs in order to avoid unpleasant sensations associated with its lack. Prescribed drug dependence is a form of toxicomania that causes the desired mental or physical condition.

Aim: The aim of the work is to present the problem of prescribed drug addiction in society.

Contents: The literature review was used in the paper. On the basis of the obtained information, the scale of the phenomenon of prescribed drug addiction in Poland was determined. Habit is a milder form of the prescribed drug addiction, whereas dependency is a stronger form of prescribed drug addiction. Both addiction and habit can be dangerous to health and life. Most commonly used addictive drugs are: benzodiazepines, barbiturates, opioids, analgesics and hormonal drugs. Discontinuation of the drug often results in a withdrawal syndrome, which is characterized by a number of unpleasant symptoms.

Summary: On the basis of the available statistical data, it can be stated that there is an increasing number of people using prescribed drugs as a remedy for life problems. Poland is one of the 10 countries in Europe where consumers spend the most money on self-care per person. About 90% of Poles declare using over the counter drugs and dietary supplements over the last twelve months.

Keywords: Prescribed drug addiction, drug withdrawal, social problem

Kształtowanie nawyków żywieniowych wśród młodzieży szkolnej

Shaping the nutrition habits among school pupils

Anna Dul, Joanna Chowaniec

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im Stanisława Pigonia w Krośnie

Streszczenie

Wstęp: Zachowania zdrowotne mogą zmieniać się w ciągu całego życia człowieka. Kształtują się one jednak przede wszystkim w dzieciństwie i młodości w procesie socjalizacji, pod wpływem wzorów

i informacji przekazywanych przez rodziców, rodzeństwo, rówieśników, szkołę i religię, grupy społeczne, środki masowego przekazu.

Cel: Celem niniejszej pracy jest ukazanie zakresu wiedzy młodzieży szkolnej na temat zachowań zdrowotnych związanych z kształtowaniem prozdrowotnych nawyków żywieniowych u młodzieży w wieku szkolnym.

Materiał i metody: Metodą badawczą, którą zastosowano do przeprowadzenia badań był autorski kwestionariusz ankiety, którą przeprowadzono na grupie 100 uczniów szkoły podstawowej w przedziale wiekowej. 12 – 16 lat.

Wyniki: Wyniki badań ankietowych wskazują, że nawyki żywieniowe najlepiej są kształtowane u młodzieży w wieku szkolnym, kiedy to wiedza na temat zachowań zdrowotnych jest w naturalny sposób przyswajana na zasadzie „poszerzonego procesu kształcenia”. Według większości ankietowanych (64%) dobrym nawykiem żywieniowym jest zjadanie w ciągu doby 4-5 posiłków w regularnych odstępach czasu. Regularne spożywanie owoców i warzyw i rozpoczynanie dnia od śniadania to w opinii respondentów również właściwe nawyki żywieniowe – odpowiednio 47% i 48% odpowiedzi.

Wnioski: Wyniki badań naukowych świadczą o utrzymującym się wśród dzieci i młodzieży niskim poziomie wiedzy o zdrowiu. Młodzi ludzie nie zawsze dostrzegają zależność pomiędzy odżywianiem, aktywnością fizyczną, higieną psychiczną a stanem ich zdrowia. Okres dzieciństwa i młodości to czas oddziaływania edukacyjnego, kształtowania pozytywnych zachowań i nawyków żywieniowych, które w przyszłości mogą być gwarancją zdrowia.

Abstract

Introduction: Health behaviors can change throughout a human being's whole life. Nevertheless, they are primarily shaped during childhood and adolescence in the process of socialization for a child is under the influence of patterns and information passed by parents, peers, the school and religion, social groups, or mass media.

Aims: The aim of this paper is to show young people's knowledge about the health behaviors that are connected to shaping the health-conscious nutrition habits in school pupils.

Materials and methods: The adopted method to convey this research is a self-designed questionnaire. The questionnaire was conducted on a group of 100 primary school pupils (12-16 years old). The results show that nutrition habits are shaped correctly and well when school pupils acquire knowledge in a natural way in "the extended education process".

Results: According to the majority of respondents (64%), a good nutrition habit is having 4-5 meals a day at regular intervals. Furthermore, according to the respondents, a regular consumption of fruit and vegetables as well as starting a day with breakfast are also proper nutrition habits (47% and 48% respectively).

Discussion: The research results prove a continuingly low level of knowledge about health among children and adolescents. Young people do not often see the correlation between nutrition, physical activity, mental hygiene and their health condition. Childhood and adolescence time is the time of education influence and shaping of proper nutrition behaviors and habits, which can be a future warranty of health.

Zadowolenie z funkcjonowania wśród pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej

Satisfaction with functioning among the residents of the Social Welfare Home

Izabela Bednarz, Bożena Chmielowska

*Studentki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej
Stanisława Pigoń w Krośnie*

Streszczenie

Wstęp: Problem starzejącego się społeczeństwa coraz częściej skupia badaczy nad zagadnieniem życia ludzi w podeszłym wieku. Istotnym aspektem starości jest moment kiedy rodzina nie ma możliwości sprawowania opieki nad seniorem. Przykładem placówki roztaczającej opiekę nad takimi osobami są Domy Pomocy Społecznej. Najważniejszymi zadaniami tego rodzaju placówek jest zapewnienie osobom odpowiedniego poziomu jakości życia poprzez zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, poszanowanie praw oraz godne traktowanie.

Cel pracy: Celem badań było poznanie opinii na temat zadowolenia z funkcjonowania pensjonariuszy w życiu codziennym w Domach Pomocy Społecznej.

Materiał i metody: Badanie przeprowadzono wśród mieszkańców Domów Opieki Społecznej województwa podkarpackiego w wieku 65 lat i powyżej. W badaniu wykorzystano autorski kwestionariusz ankiety oraz standaryzowaną skalę MMSE służącą do oceny sfery poznawczej badanych celem zakwalifikowania do przeprowadzenia ankiety

Wyniki: Mieszkańcy Domów Pomocy społecznej w 30 % są zadowoleni z częściowego radzenia sobie z czynnościami życia codziennego. Można wnioskować, że tak niski procent zadowolenia wynika z tego, że 20 % pensjonariuszy jest częściowo zadowolonych ze swojej sytuacji zdrowotnej. 33 % respondentów odpowiedziało że w dużym stopniu otoczenie sprzyja dobremu samopoczuciu mieszkańców. Ze swoich osobistych relacji z ludźmi jest zadowolonych 43% respondentów. Przekłada się to również na wynik, że połowa z nich jest zadowolona z opieki uzyskiwanej w swojej jesieni życia.

Wnioski: Podstawowym celem działania Domów Pomocy Społecznej jest zapewnienie optymalnych warunków życia powierzonym im osobom. Satysfakcja z funkcjonowania tam mieszkańców pozwala nam do określenia poziomu jakości placówki oraz określenia czegoś dalece bardziej ważnego dla seniora - jest miernikiem jakości tam spędzanego życia.

Abstract

Introduction: The problem of an aging society increasingly focuses researchers on the elderly people's lives. Essential aspect of old age is when the family is unable to care for them. An example of an institution providing care over such people are Social Welfare Homes. Important tasks of this facilities is to provide people suitable quality of life by satisfying their basic life needs, respect for their rights and treatment.

Aims: The primary objective was to get an opinion on the satisfaction of functioning residents in everyday life of Social Welfare Centers.

Materials and methods: The study was conducted among residents of Social Care Homes in the Podkarpackie voivodeship aged over 65. The study used the author's questionnaire and standardized MMSE scale to assess the cognitive sphere of the respondents to qualify for the survey.

Results: Residents of Social Welfare Homes in 30% are satisfied with partially dealing with everyday activities. It can be concluded that such a low percentage of satisfaction results from the fact that 20% of the residents are partially pleased with their health. Extensively, 33% respondents answered that the environment favors their well-being. 43% of respondents are satisfied with their relationships with people. It follows that half of them are satisfied with the care in their autumn of life.

Discussion: The primary goal of Social Assistance Centers is to ensure optimal living conditions for entrusted people. Satisfaction with the functioning there allows us to determine quality the facility and something more important for the senior - it is a measure of the quality of life spent there.

Choroba Leśniowskiego-Crohna – trudności w diagnostyce i terapii

Crohn's disease - difficulties in diagnosis and therapy

Martyna Dobrzańska, Magdalena Błądek, Anna Janicka, Dominika Jarowska
*Studentki Kierunku Lekarskiego,
Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej, Wydział Medyczny,
Uniwersytet Rzeszowski*

Streszczenie

Wstęp. Choroba Leśniowskiego-Crohna (LCD) należy do nieswoistych chorób zapalnych jelit. Obecnie dotyka ponad 2,5 miliona osób w świecie zachodnim i coraz częściej występuje w krajach rozwijających się. Jest to choroba nieuleczalna o przewlekłym przebiegu. Może dotyczyć każdego odcinka przewodu pokarmowego od jamy ustnej aż do odbytu, najczęściej jednak zajmuje końcowy odcinek jelita krętego.

Cel pracy. Przegląd literatury na temat LCD, zapoznanie się z nowymi wynikami badań oraz przedstawienie podstawowych etapów diagnostyki oraz schematów leczenia.

Treść. Czynniki odpowiedzialne za LCD nadal nie zostały do końca poznane. Pod uwagę brane są m.in. czynniki genetyczne, środowiskowe, immunologiczne, psychologiczne. Schorzenie to przebiega pod postacią ziarniniakowego zapalenia jelit. Ze względu na rozległość i wielogniskowe występowanie procesu chorobowego obraz jest uzależniony od lokalizacji zmian. Najczęstsze objawy to silny ból brzucha, gorączka, biegunka, osłabienie. Proces diagnostyczny LCD jest złożony i obejmuje oceny: kliniczną, endoskopową, histopatologiczną, radiologiczną oraz badania laboratoryjne. „Złotym standardem” diagnostycznym jest badanie endoskopowe (kolonoskopia) z oceną histopatologiczną materiału biopsyjnego. Podstawowymi lekami stosowanymi w leczeniu LCD są leki przeciwzapalne, immunosupresyjne i biologiczne.

Podsumowanie. Pomimo rozwiniętych metod diagnostyki wciąż nie można jednoznacznie rozpoznać LCD u części pacjentów i wdrożyć odpowiedniego leczenia. Wielu chorych na LCD nie odpowiada na obecnie stosowane schematy terapii.

Słowa kluczowe: Choroba Leśniowskiego-Crohna (LCD), diagnostyka, terapia

Abstract

Introduction. Crohn's disease (CD) belongs to non-specific inflammatory intestine diseases. Currently, it affects more than 2,5 million people in the Western world and is more common in developing countries. It is an incurable disease with a chronic course. It can involve any part of the digestive tract, from the mouth to the anus, but most often it is located in the final section of the ileum.

Aim of the study. Literature review on the subject of CD, familiarization with new research results and presentation of basic stages of diagnostics and treatment schemes.

Content. The factors responsible for the CD are still not fully understood. Genetic, environmental, immunological and psychological factors are being considered. This disease occurs in the form of granulomatous inflammation of intestine. Due to the extent and multifocal occurrence of the disease process, the image depends on the location of changes. The most common symptoms are severe abdominal pain, fever, diarrhoea, weakness. The CD diagnostic process is complex and includes clinical, endoscopic, histopathological, radiological and laboratory tests. The "golden standard" of diagnostic is endoscopic examination (colonoscopy) with histopathological evaluation of the biopsy material. The main drugs used in the treatment of CD are anti-inflammatory drugs, immunosuppressive, and biological agents.

Summary. Despite the developed diagnostic methods, it is still not possible to clearly identify the CD in some patients and implement appropriate treatment. Many patients on the CD do not respond to currently used therapy schemes.

Key words: Crohn's disease, diagnostics, therapy

Wiedza i opinie osób młodych na temat otyłości Young people's knowledge and opinion on obesity

Reszta Anna, Żebracka Ewa

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu

Streszczenie

Wstęp: W erze nowoczesności problem otyłości dotyczy coraz większej liczby ludzi. W tej grupie znajduje się coraz więcej młodych ludzi i dzieci. Już u maluchówi nastolatków pojawiają się takie problemy zdrowotne jak nadciśnienie tętnicze, wysoki poziom cholesterolu, cukrzyca typu 2, problemy kardiologiczne. Złe nawyki wyniesione z okresu dzieciństwa są utrwalane w dorosłym życiu. Wg Światowej Organizacji Zdrowia problem z nadmiarem kilogramów ma ok. 1 miliard ludzi. W tym 300 mln osób cierpi na otyłość. Bycie otyłym kiedyś było wykładnikiem dobrobytu, dziś to już epidemia choroby przewlekłej. Nadmiar tkanki tłuszczowej to tykająca bomba z opóźnionym zapłonem, aby ją rozbroić należy z tym problemem zmierzyć się jak najwcześniej.

Cel pracy: Diagnoza poziomu wiedzy i opinii na temat otyłości oraz ich uwarunkowań wśród osób młodych u progu dorosłości (20- 30 lat).

Materiał i metody: Zastosowano sondaż diagnostyczny z autorskim kwestionariuszem ankiety, który składał się z 22 pytań oceniających wiedzę respondentów. W badaniu wzięło udział 116 osób studiujących w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnobrzegu. Do analizy uzyskanych danych wykorzystano Test Chi-kwadrat.

Wyniki: Wiedza ogólna ankietowanych na temat otyłości jest na poziomie dostatecznym. Większość respondentów określa stan swojej wiedzy na poziomie „bardzo dobry” i „dobry”. Badani potrafili także prawidłowo ocenić, czy problem nadwagi i otyłości ich dotyczy. Zadawalający jest wynik pytania na temat regularności pomiarów masy ciała przez respondentów, jak również oceny wiedzy na temat zbilansowanej diety. Niezadawalający poziom wiedzy stwierdza się w pytaniach szczegółowych dotyczących optymalnej aktywności fizycznej zapobiegającej powstawaniu problemów z nadmiarem tkanki tłuszczowej w organizmie, oceny ryzyka zachorowalności na choroby związane z nadwagą i otyłością, a także sposobów „walki” z nadprogramowymi kilogramami. Ponadto większość ankietowanych mylnie określa „zbędne” substancje spożywcze w diecie, jako cukry proste, złożone oraz tłuszcze. Znaczna część ankietowanych nie potrafi wskazać prawidłowej - dziennej - liczby posiłków, a także prawidłowo określić, czym jest wskaźnik BMI.

Wnioski: Wyniki przeprowadzonych badań wskazują na konieczność popularyzacji wiedzy na temat zbilansowanej diety, optymalnej aktywności fizycznej, jak również czynników ryzyka występowania nadwagi i otyłości. Należy położyć nacisk na pogłębienie świadomości wśród ludzi młodych odnośnie powikłań występujących z powodu ich występowania i sposobów prewencji.

Słowa kluczowe: nadwaga, otyłość, dieta, aktywność fizyczna, edukacja

Abstract

Introduction: In recent years obesity became a widespread problem affecting a vast number of people, including increasing numbers of young people and children. Children and teenagers are experiencing obesity-related issues such as hypertension, high levels of cholesterol, type 2 diabetes and cardiovascular disease. Unhealthy eating habits acquired in childhood often persist into adulthood. According to World Health Organization (WHO) approximately 1 billion people are overweight, of which 300 million suffer from obesity. In past times, being overweight was a measure of high social status, however in recent years obesity became a chronic illness. Excess adipose tissue is a ticking time bomb and stopping it requires action to be taken early on.

Aims: To assess the knowledge and opinions of young people (20-30 year olds) on obesity.

Materials and methods: A self-assessment questionnaire, composed of 22 questions, was used to gather data from participants. 116 participants were recruited from among the students of Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa in Tarnobrzeg. Statistical analysis of the data was performed using a chi-squared test.

Results: The participants' general knowledge on obesity was rated as 'adequate'. The majority of the participants have self-assessed their knowledge as 'very good' and 'good'. The respondents were able to accurately assess whether they were affected by obesity. We received satisfactory results in terms of regularity of body weight measurements and participants' knowledge on balanced diet. Unsatisfactory results were obtained on detailed questions on adequate physical activity preventing excessive adipose tissue formation, knowledge of risks associated with obesity-related disease, as well as forms of reducing adipose tissue build-up. In addition, majority of participants inaccurately define 'unnecessary' components of the diet, such as monosaccharides, polysaccharides and fats. A significant number of participants was unable to correctly determine an adequate number of daily meals and correctly define Body Mass Index (BMI).

Discussion: Data gathered through this questionnaire highlights the need to further educate people on topics such as balanced diets, adequate physical activity and risk factors for obesity. In particular, improvements should be made to young people's knowledge and understanding of obesity-related disease and their prevention.

Resuscytacja krążeniowo-oddechowa u kobiet w ciąży

Bugaj J., Nazymok Y.

Bukowiński Państwowy Uniwersytet Medyczny w Czerniowcach, Ukraina

(opiekun naukowy - prof. Irina Kukovska)

Rola wartości w posłudze osobom cierpiącym i chorym

Karolina Ziobro, Małgorzata Grabowska

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

(opiekun naukowy - dr Alicja Kłos)

Zycie z trądzikiem

Life with acne

Aleksandra Hajdon, Katarzyna Turczyn, Anna Włodyka, Paulina Masłyk

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Pigonia w Krośnie

Opiekun naukowy: Mgr Małgorzata Dziura

Streszczenie

Trądzik to choroba, o której poważności mało osób zdaje sobie sprawę. Mimo jego powszechności występowania temat ten nie jest wystarczająco nagłaśniany. Chcemy to zmienić i uświadomić społeczeństwo, że trądzik nie jest tylko czymś co widać ale również tym co w znacznym stopniu wpływa na samopoczucie i życie chorych. Jest to główny cel naszej pracy.

1. Ankieta została skierowana do osób mających problem z trądzikiem, osób młodych i nastoletnich u których występowało wcześniejsze schorzenie.
2. Wśród ankietowanych przeważa trądzik młodzieńczy
3. 1/3 ankietowanych pomimo niskiej samooceny spowodowanej trądzikiem nie leczy się.

4. $\frac{3}{4}$ ankietowanych zauważyło obniżenie samooceny a prawie 30% ma depresję lub stany depresyjne związane z posiadaniem trądziku.
5. Opinie osób na temat trądziku dotyczą samoakceptacji, akceptacji wśród bliskich i znajomych oraz sposobu leczenia.

Abstract

Acne is a disease of whose seriousness little people realize. Despite its prevalence, this topic is not sufficiently publicized. We want to change it and make society aware that acne is not only something that is seen but also that which significantly affects the well-being and life of sick people. This is the main goal of our work.

1. The survey was addressed to people with acne problems, young and teenage people who had a previous condition.
2. Most of the respondents prevail acne youth/ vulgaris?
3. $\frac{1}{3}$ of respondents, despite the low self-esteem caused by acne, are not treated.
4. $\frac{3}{4}$ of the respondents noticed a decrease in self-esteem and almost 30% have depression or depressive states related with having acne.
5. People's opinions about acne refer to self-acceptance, acceptance among relatives and friends and the method of treatment.

Sesja II

Zdrowie Publiczne w wymiarze interdyscyplinarnym

Sposoby prewencji i walki z ekspansją chorób zakaźnych Prevention and fighting measures with expansion of infectious diseases

dr Mariola Śleżiona, dr Lucyna Graf

Instytut Nauk o Zdrowiu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu

Streszczenie

Wstęp: Choroby zakaźne to bardzo poważne wyzwanie dla ochrony zdrowia w Polsce i na całym świecie. Ich ekspansja w ostatnich latach związana jest z możliwością podróży po całym świecie, otwarciem granic, mutacją wielu groźnych wirusów, niechęcią części społeczeństwa do szczepień i wieloma innymi czynnikami. Brak odpowiedniego nadzoru i działań zapobiegawczych rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych może skutkować wybuchem epidemii.

Cel pracy: Celem pracy jest zwrócenie uwagi na realne zagrożenie dla zdrowia społecznego jakie niesie ze sobą ekspansja chorób zakaźnych i na potrzebę prewencji i wdrożenia strategii walki z tym zjawiskiem.

Treść: Najczęstszymi przyczynami ekspansji chorób zakaźnych są: utajony przebieg niektórych chorób, mutacja wirusów, brak szczepień na niektóre choroby, migracje ludności, warunki demograficzne, brak szybkiej diagnostyki, strategii leczniczych, programów zdrowotnych itp. Choroby zakaźne stanowią szczególnie poważne zagrożenie dla kobiet w ciąży, małych dzieci i osób starszych. Są przyczyną poważnych powikłań, absencji w pracy, nakładów finansowych na leczenie i stygmatyzacji społecznej.

Podsumowanie: Prewencja i walka z rozprzestrzenianiem się chorób zakaźnych, musi przebiegać wielokierunkowo i wielopoziomowo. Realizowana powinna być w zakresie szeroko pojętej edukacji zdrowotnej, badań przesiewowych, poprawy warunków socjalnych społeczeństwa, prowadzenia badań naukowych w tym zakresie, szczepień ochronnych, monitorowania aktualnego stanu epidemiologicznego, wymiany myśli naukowej i rozsądnej ingerencji w środowisko naturalne.

Słowa kluczowe: Choroby zakaźne, profilaktyka, szczepienia, nadzór epidemiologiczny

Abstract

Admission: Infectious diseases are a very serious challenge for health protection in Poland and around the world. Their expansion in recent years is related to the possibility of traveling around the world, opening borders, mutating many dangerous viruses, reluctance of part of the population to vaccinations and many other factors. No adequate supervision and preventive measures on the spread of communicable diseases may result in an outbreak of an epidemic.

Objective of the work:The aim of the work is the problem of transmission of infectious diseases and ways to fight this phenomenon.

Contents:The most common reasons for the spread of infectious diseases are: latent course of some diseases, mutation of viruses, lack of vaccination for certain diseases, population migrations, demographic conditions, lack of quick diagnostics, therapeutic strategies, health programs, etc. Infectious diseases are a particularly serious threat to women pregnant, young children and the elderly. They cause serious complications and absences at work, financial outlays for treatment and social stigmatization.

Summary:Prevention and the fight against the spread of infectious diseases must be multidirectional and multi-level. It should be implemented in the field of broadly understood health education, screening, improvement of social conditions of society, conducting scientific research in this field, preventive vaccination, monitoring of current epidemiological status, exchange of scientific ideas and reasonable interference in the natural environment.

Keywords: Infectious diseases, prophylaxis, vaccinations, epidemiological surveillance

Wpływ transformacji epidemiologicznej na występowanie chorób przenoszonych drogą płciową

The impact of epidemiological transformation on the occurrence of sexually transmitted diseases

Irena Puszkarz¹, Paulina Paprocka¹, Grzegorz Król¹, Bonita Durnaś¹,
Robert Bucki¹, dEdyta Guty²

¹*Zakład Mikrobiologii i Immunologii Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,*

²*Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu*

Streszczenie

Wstęp: Zmiany demograficzne w postaci migracji ludności, rozwój technologiczny, rosnące w niektórych regionach bezrobocie i ubóstwo a także zmiany zachowań ludzkich są czynnikami, wpływającymi na proces transformacji epidemiologicznej, polegający na zmianie struktury zachorowań na świecie. Pojawiają się zagrożenia w postaci nowych a także powracających chorób cywilizacyjnych w tym zakaźnych.

Cel: Celem pracy jest ukazanie współczesnych tendencji w występowaniu chorób przenoszonych drogą płciową

Treść: Przykładem transformacji epidemiologicznej jest pojawienie się i rozprzestrzenianie nowych chorób jak zakażenie HIV, narastanie lekooporności drobnoustrojów np. oporności *Neisseria gonorrhoeae* na antybiotyki a także fakt powrotu chorób uznanych za minione jak kiła czy rzeżączka. Obserwuje się również wzrost zachorowań na nowotwory raka szyjki macicy wywołanych przez wirusa brodawczaka ludzkiego HPV. W ostatnich latach zwrócono uwagę na zakażenia bakteryjne

przewodu pokarmowego bakterią *Shigella sonnei* i *Shigella flexneri* przenoszone głównie przez stosunki oralne i analne często spotykane w populacji MSM (*Males who have Sex with Males*). Wśród MSM coraz częściej dochodzi także do zakażenia wywołanego przez owsika ludzkiego *Enterobius vermicularis*

Podsumowanie: Rosnąca liczba zachorowań na choroby przenoszone jest poważnym zagrożeniem zdrowia publicznego wielu krajów. Działania profilaktyczne powinny obejmować edukację seksualną, zwiększenie badań profilaktycznych oraz szczepienia ochronne

Słowa kluczowe: transformacja epidemiologiczna, choroby przenoszone drogą płciową, zagrożenia

Abstract

Demographic changes in the form of population migration, technological development, unemployment and poverty growing in some regions, as well as changes in human behavior are factors influencing the process of epidemiological transformation, consisting in changing the structure of disease in the world. There are threats in the form of new and recurring civilization diseases, including infectious diseases.

Aim: The aim of this work is to present contemporary trends in the occurrence of sexually transmitted diseases.

Contents: Some examples of an epidemiological transformation are: 1) the emergence and spread of new diseases such as HIV infection; 2) the increase in antimicrobial resistance such as antibiotics resistance of *Neisseria gonorrhoeae* or 3) the return of diseases recognized as the past one: syphilis and gonorrhea. There is also an increase in the incidence of cervical cancer caused by HPV human papillomavirus. In recent years attention has been focused on gastrointestinal tract infections with *Shigella sonnei* and *Shigella flexneri*, mainly caused by oral and anal intercourses often found in the MSM population (*Males who have Sex with Males*). Among MSM, the infection caused by human *Enterobius vermicularis* is more and more frequent.

Summary: The growing number of cases of disease is transmitted as a serious threat to public health in many countries. Preventive measures should include sex education, increased preventive examinations and protective vaccinations.

Key words: epidemiological transformation, sexually transmitted diseases, threats

Telomery, a proces starzenia się

lek med. Irena Zając

Centrum Opieki Medycznej w Jarosławiu

Ocena wpływu parametrów postawy ciała mierzonych za pomocą systemu Diers na wybrane parametry analizy dynamicznej stóp

The evaluation of the influence of body posture parameters assessed by diers system on selected parameters of the dynamic feet analysis

Paulina Sztandera, Beata Szczepanowska-Wołowicz, Ireneusz Kotela

*Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu, Zakład Rehabilitacji
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach*

Streszczenie

Wstęp: Prawidłowa postawa ciała jej ocena jest niezwykle istotna u dzieci w każdym wieku, szczególnie należy zwrócić na nią uwagę w dwóch okresach krytycznych, gdzie postawa może ulec znacznemu pogorszeniu. Monitorowanie postawy ciała pozwala na wczesne wychwycenie nieprawidłowości, które w późniejszym etapie życia mogą doprowadzić do innych problemów zdrowotnych. Postawę ciała dziecka oceniać powinno się zarówno w statyce, jak i w dynamice.

Cel pracy: Celem pracy była analiza związków pomiędzy parametrami postawy ciała a wybranymi parametrami badania dynamicznego stóp.

Materiał i metody: W badaniu wzięło udział 106 dzieci ze szkół mieszczących się na terenie województwa świętokrzyskiego. Wiek badanych dzieci to 10-15 lat. Dzieci przebadano na urządzeniu Diers, oraz na platformie FreeMed. Postawa dziecka oceniana za pomocą systemu Diers, analizowana jest za pomocą systemu światło-optycznego w trójwymiarze. Kolejnym etapem badania była analiza dynamiczna stóp na platformie FreeMed. W badaniu zależności pomiędzy zmiennymi wykorzystano testy nieparametryczne: test Manna-Whitneya-Wilcoxon oraz test Wilcoxon dla par obserwacji. Za zależności istotne statystycznie uznano wynik, gdy poziom istotności wynosił $p < 0.05$.

Wyniki: Ocenie poddano parametry postawy ciała na wybrane parametry obciążania stóp w warunkach dynamicznych, liczbę kroków na minutę oraz czas kontaktu z podłożem. Nie znaleziono zależności pomiędzy większością badanych parametrów postawy ciała a parametrów oceny dynamicznej. Istotna statystycznie zależność występowała pomiędzy: powierzchnią prawej stopy od skośności miednicy, powierzchnią prawej stopy od rotacji powierzchni, liczbą kroków na minutę od skośności miednicy, czasem kontaktu z podłożem prawej stopy od skośności miednicy.

Wnioski: Jeśli skośność miednicy była w normie, zauważono mniejszą powierzchnię podczas obciążania prawej stopy, większą liczbę kroków, krótszy czas kontaktu z podłożem prawej stopy. Rotacja powierzchni w normie wpływała na powierzchnię większą powierzchnię stopy w przy analizie dynamicznej. Badanie wymaga poszerzenia i kontynuacji, w celu sprawdzenia czy istnieją zależności pomiędzy parametrami postawy ciała od wybranych parametrów dynamicznej analizy nacisku stóp i chodu u dzieci.

Słowa kluczowe: postawa ciała, obciążenie stóp, chód

Abstract

Introduction: The correct body posture and its evaluation in children of all ages is of great importance. Special attention should be paid to two critical periods, when the posture may deteriorate significantly. Monitoring the body posture makes it possible to detect any abnormalities at an early stage that may

subsequently lead to other health problems. Body posture of children therapist should evaluate both under static and dynamic condition.

Aims: The aim of the study was to analyze the correlations between the body posture parameters and the selected parameters of the dynamic foot examination.

Material and methods: 106 children at the age of 10-15 years old from schools located in the Świętokrzyskie Voivodeship took part in the study. The posture of children assessed with the use of the Diers system is analyzed using a three-dimensional light-optical system. The next stage of the research was to conduct the dynamic foot analysis on the FreeMed platform. Dependencies between the variables, non-parametric tests were applied: the Mann-Whitney-Wilcoxon U test and the Wilcoxon test for pairs of observations. The result when the level of significance amounted to $p < 0.05$ was considered as statistically significant.

Results: In the study was assessed how variable body posture parameters will affect the selected parameters of the foot load, as well as the number of steps per minute and the ground contact time. No dependence between the majority of the studied body posture parameters and the parameters of the dynamic analysis was found. A statistically significant dependence was observed between: the right foot surface and the pelvic tilt, the right foot surface and the rotation surface, the number of steps per minute and the pelvic tilt, the contact time of the right foot surface and the pelvic tilt.

Conclusion: When the pelvic tilt was standard, the authors observed a smaller surface while loading the right foot, a greater number of steps, and a shorter right foot contact time. The standard surface rotation affected the larger foot surface in the dynamic analysis. The study needs to be continued and extended in order to verify if there are any dependencies between the body posture parameters and the selected parameters of the dynamic analysis of the foot and gait pressure in children.

Key words: body posture, plantar pressure distribution, gait

Ocena zależności pomiędzy wiekiem i płcią dzieci, a naciskiem stóp ocenianych w statyce

The evaluation of correlations between gender and age, and the plantar pressure distribution under static conditions in children

Beata Szczepanowska-Wołowicz, Paulina Sztandera, Ireneusz Kotela

*Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu, Zakład Rehabilitacji
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach*

Streszczenie

Wstęp: Badanie pedobarograficzne jest coraz częściej stosowanym narzędziem diagnostycznym. Badając parametry badania nacisku stóp zauważalne jest, iż obciążenie stóp zmienia się wraz z wiekiem. W młodszym wieku większe nacisku stóp zauważalne są pod tyłostopiem, natomiast u dorosłych pod przodostopiem. Zmiany te mogą przyczyniać się do pojawienia się urazów i problemów stóp, które pojawiają się z wiekiem.

Cel: Celem badań była ocena wpływu płci i wieku na nacisk stóp u dzieci w warunkach statycznych.

Materiał i metoda: W badaniu wzięło udział 625 dzieci z województwa świętokrzyskiego w wieku 9-17. Badania przeprowadzono na platformie FreeMed. Zależność obciążenia stóp od wieku przedstawiono za pomocą współczynnika korelacji Spearmana. Zależność obciążenia stóp od płci przedstawiono za pomocą Wilcoxon-Mann-Whitney Test. Za zależności istotne statystycznie uznano wyniki, gdy poziom istotności wynosił $p < 0,05$.

Wyniki: Znalezione zależności istotne statystycznie pomiędzy: wiekiem a: obciążenie procentowe przodostopia, średnim obciążeniem przodostopia, tyłostopia, maksymalnym obciążeniem przodostopia, tyłostopia; płcią a %obciążenia stóp, maksymalnym punktem nacisku stóp.

Wnioski: Większość parametrów badania pedobarograficznego w warunkach statycznych zwiększa się wraz z wiekiem badanych dzieci. Wyjątkiem jest obciążenie tyłostopia, wartości tego poparametru zmniejszają się z wiekiem. Przypuszczalnie jest to związane ze zwiększeniem się problemów w obrębie przodostopia, które pojawiają się z wiekiem. Punkt maksymalnego obciążenia stóp u dziewcząt częściej znajduje się na przodostopiu. Chłopcy bardziej obciążają lewą kończynę dolną, natomiast dziewczęta prawą.

Słowa kluczowe: obciążenie stóp, pedobarografia, dzieci

Abstract

Introduction: Pedobarography examination is an increasingly used diagnostic tool. The feet load in pedobarography changes with age. At a younger age, greater feet pressure is noticeable beneath the rearfoot, while among adults – under the forefoot. These changes could be connected with injuries and feet problems that arise with age.

The aim: of the study was to evaluate the influence of gender and age on feet pressure in children in static conditions.

Material and method: The study involved 625 children aged 9-17. The research was carried out on the FreeMed platform. The relationship between feet load and age was evaluated by Spearman correlation. The relationship between feet load and sex was evaluated by Wilcoxon-Mann-Whitney Test. The results were considered to be statistically significant as the level of significance was $p < 0.05$.

Results: Statistically significant relationships were found between: age and: the percentage of the forefoot, the mean load of forefoot, rearfoot, maximum forefoot, rearfoot; sex and: % pressure of left, right lower limb, maximum feet load.

Conclusions: Most pedobarographic parameters in static conditions increase with the age of the examined children. An exception is the loading of the forefoot. It could be connected with problems which occur with age especially in the forefoot. The point of maximum feet load in girls was found more often beneath forefoot. The left lower limb was loaded more frequently in boys, whereas the right lower limb in girls.

Key words: plantar pressure distribution, pedobarography, children.

Środowiskowe uwarunkowania zachowań zdrowotnych młodzieży szkół średnich

prof. dr hab. Helena Kadučáková¹, dr Maria Lehotska¹, dr Katarzyna Tomaszewska²

¹*Katolicki Uniwersytet w Ružomberku, Słowacja*, ²*Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu*

Streszczenie

Styl życia jest najważniejszym czynnikiem decydującym o zdrowiu i jakości życia człowieka. W okresie dzieciństwa i młodości nabywane są zachowania zdrowotne rzutujące na styl życia w wieku dorosłym. Zachowania zdrowotne można określić jako świadome działanie ukierunkowane na poprawę bądź utrzymanie w dobrym stanie organizmu, polegające na racjonalnym żywieniu, aktywności fizycznej, dbałości o ciało (samobadanie - np. piersi u kobiet, znamion na skórze, przeprowadzanie profilaktycznych badań lekarskich), bezpiecznym zachowaniu się, higienicznym trybie życia. Środowisko, w którym dziecko jest wychowywane stwarza znakomitą szansę na przekazywanie mu wiedzy o zdrowiu oraz kształcenia umiejętności i wartości ważnych dla przyszłego zdrowego życia. Dlatego też ważne jest podejmowanie wysiłków promujących zachowania służące zdrowiu. Działania takie winny być podejmowane przez władze publiczne i kierowane zarówno do nastoletniej młodzieży jak i ich rodziców.

Celem pracy było przedstawienie analizy aktualnych publikacji na temat środowiskowych uwarunkowań zachowań zdrowotnych młodzieży szkół średnich.

Słowa kluczowe: zdrowie, styl życia, zachowania zdrowotne, zachowania antyzdrowotne,

Abstract

Lifestyle is the most important determinant of human health and quality of life. Health behaviours affecting the lifestyle of adults are acquired during childhood. Health behaviour can be described as a conscious action aimed at improving or maintaining a good condition of the body, based on rational nutrition, physical activity, body care (e.g. self-examination of breasts, nevi on the skin, conducting prophylactic medical examinations), safe behaviour and hygienic lifestyle. The environment in which a child is raised offers an excellent opportunity to teach about health and important values for a healthy future. It is therefore important to make efforts to promote healthy behaviour. Such actions should be taken by public authorities and targeted at both teenagers and their parents.

The aim of this paper is to present an analysis of current publications on environmental determinants of health behaviours of secondary school students.

Keywords: health, lifestyle, health behaviors, anti-health behaviors,

**Doświadczenie w świadczeniu pomocy medycznej i psychologicznej dla żołnierzy
biorących udział w walce w ramach organizacji traktatu północnoatlantyckiego**

prof. Igor Biryuk, dr Tatiana Sykyrytska

Bukowiński Państwowy Uniwersytet Medyczny w Czerniowcach, Ukraina

Występowanie samoleczenia i niezależnego używania leków wśród studentów

prof. Irina Kukovska¹, prof. Igor Martsenyak²

*¹Bukowiński Państwowy Uniwersytet Medyczny w Czerniowcach, Ukraina, ²Narodowy Uniwersytet
w Czerniowcach, Ukraina*

Sesja II

Praca Socjalna i kosmetologia w perspektywie XXI wieku

Samobójstwo jako problem społeczny

Suicide as a social problem

Kinga Przybyszewska

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie

Streszczenie

Samobójstwo - jak określił je Edwin Shneidman – to zagadka. Wedle Światowej Organizacji Zdrowia jest to zjawisko wielowymiarowe i stanowi rezultat interakcji pomiędzy czynnikami biologicznymi, genetycznymi, psychologicznymi, socjologicznymi i środowiskowymi.

Dane statystyczne pokazują, że liczba samobójstw rośnie w miarę rozwoju cywilizacji. Światowa Organizacja Zdrowia podaje, iż każdego roku prawie milion osób umiera z powodu śmierci samobójczej (co daje wskaźnik 16 osób na 100,000). W konsekwencji, samobójstwo popełniane jest na świecie co 40 sekund. Szacuje się, że do roku 2020 wskaźnik samobójstw znacznie wzrośnie i co 20 sekund ludzie będą nieodwracalnie rezygnować z dalszej egzystencji. Warto dodać, że samobójstwa obecnie stanowią trzecią wiodącą przyczynę śmierci ludzi na świecie. Powyższe dane wskazują, że zjawisko to staje się istotnym problemem, zarówno w wymiarze indywidualnym jak i społecznym, a także wyzwaniem dla współczesnego świata, w tym również świata nauki.

Słowa kluczowe: Samobójstwo, Światowa Organizacja Zdrowia

Abstract

Mystery – this word has been used by Edwin Shneidman to describe the suicide. According to the World Health Organisation, this is a multidimensional phenomenon and is the result of interaction between biological, genetic, psychological, sociological and environmental factors.

Statistics show that the number of suicides increases with the development of civilisation. The World Health Organization reports that very year nearly one million people commit suicides (16 per 100 000), According to this facts, suicide is committed worldwide every 40 seconds. It is estimated that by 2020, suicide rates will have increased significantly and people will irreversibly give up their existence every 20 seconds. It is worth adding that suicides are now the third leading cause of death in the world. The above data indicate that this phenomenon is becoming a significant problem, both in the individual and social dimension, as well as a challenge for the contemporary world, including the world of science.

Keywords: Mystery, World Health Organization,

Un modello matematico sui comportamenti critici dell'autismo ed altre patologie: percorsi del riconoscimento delle crisi e fragilità umane tra matematica e filosofia

Fabio Gabrielli^{1,3}, Lucio Tonello^{2,3}

¹*Facoltà Teologica dell'Italia Settentrionale, Italia*

²*SONDA SCS, Italia*

³*PWSTE, Poland*

Percorsi del riconoscimento delle crisi e fragilità' umane tra matematica e filosofia

prof. dr Fabio Gabrielli

Facoltà Teologica dell'Italia Settentrionale Wlochy

Abstract

La i Disordini dello Spettro Autistico sono caratterizzati da disturbi nelle interazioni sociali, nelle abilità comunicative e da comportamenti ripetitivi e stereotipati. In particolare, i soggetti autistici possono avere momenti in cui divengono più intensi ed acuti degli atteggiamenti problematici detti “crisi”, o più correttamente, “comportamenti problema”.

Un recente lavoro [1] ha mostrato che la durata e la frequenza di queste crisi ha la stessadinamica dei sistemi naturali che possono venire studiati con il modello della Self-Organizing Criticality (SOC). La SOC è comunemente utilizzata per descrivere fenomeni naturali quali terremoti, straripamento dei fiumi, estinzioni di massa ed altri sistemi nei quali degli “eventi catastrofici” avvengono per mantenere una qualche forma di equilibrio critico. L'isomorfismo del modello SOC e delle crisi dei soggetti autistici permette una nuova lettura della dinamica dei comportamenti problema che ne condividerebbero le caratteristiche. In particolare, la crisi del soggetto autistico potrebbe essere interpretata come un “evento catastrofico” necessario a mantenere una sorta di equilibrio critico. Dunque, come avviene per i terremoti, il comportamento problema sarebbe un evento matematicamente necessario e difficilmente prevedibile.

Un recentissimo lavoro [2] ha esteso la possibilità che la dinamica SOC oltre a poter descrivere le crisi nell'autismo possa essere traslata anche nella descrizione di altre psico-patologie quali le crisi proprie della Depressione o gli attacchi di panico propri dei Panic Disorders.

I modelli matematici proposti sembrano suggerire importanti scenari di riflessione sulle modalità di intervento nei contesti di fragilità confermando la dimensione dell' “accettazione”, in linea con la ricerca relativa all' “Acceptance and Commitment Therapy” [3][4]. Questo lavoro mostra come l'intervento con persone con fragilità non possa prescindere dall'esistenza di alcuni aspetti di processo probabilmente non modificabili ma senza escludere spazi di intervento e abilitazione. Metaforicamente ciò rispecchia la condizione umana in cui l'approccio funzionale si sintetizza nell'abilità di riuscire a modificare ciò che è modificabile, accettando ciò che non lo è. In questo senso, l'accostamento tattile alla fragilità deve avere sempre il primato sullo sguardo impositivo e narcisisticamente risolutivo [5].

Marginalita' sociale, dipendenze ed handicap

prof. dr Glenda Cappello

SONDA SCS Włochy

La realta' socio-sanitaria del Nordest Italia e quella Polacca a confronto

prof. dr Glenda Cappello¹, dr hab. Andrzej Rogalski²

¹*SONDA SCS Włochy*, ²*Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu*

Marginalità sociale, dipendenze ed handicap: la realtà socio-sanitaria del Nordest Italia e quella Polacca a confronto

Glenda Cappello^{1,2}, Andrzej Rogalski^{1,2}

¹*PWSTE, Jarosław, Polonia*

²*SONDA SCS ONLUS, Altivole, Italia*

Abstract

Un gruppo di studenti e docenti di PWSTE ha approfondito l'approccio alla marginalità sociale, alle dipendenze (alcol e droga) e al handicap (con particolare riferimento all'autismo) applicato in Italia studiando la rete di servizi che connette le strutture del Sistema Sanitario Nazionale Italiano a quelle del settore privato. Il gruppo di PWSTE, ospitato in Altivole (Veneto, Italia) nelle sedi di SONDA ONLUS ha potuto confrontare punti di forza e punti deboli dell'approccio polacco e di quello italiano al fine di ipotizzare possibili miglioramenti in entrambe le realtà. La discussione è solo iniziata ma sta già portando interessanti punti di dibattito tra studenti, docenti e realtà istituzionali.

Ginekologia estetyczna - kaprysy celebrytek czy długo skrywane problemy kobiet?

mgr Renata Bajcarczyk¹, mgr Renata Florek¹, dr hab. Dorota Koziel²

¹*Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu*, ²*Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach*

Streszczenie

Każda kobieta marzy o pięknym ciele i atrakcyjności fizycznej, chcemy być zawsze, a przynajmniej jak najdłużej piękne, młode, sprawne i atrakcyjne. Dzięki rozwojowi medycyny estetycznej spełnienie tych marzeń staje się coraz bardziej realne.

Celem pracy jest przedstawienie nowej dziedziny medycyny estetycznej, jaką jest ginekologia estetyczna, aby zwrócić uwagę pracowników ochrony zdrowia na problemy, z którymi mogą się borykać ich pacjentki. Praca powstała w oparciu o przegląd literatury polskiej i anglojęzycznej z zakresu omawianej dziedziny.

W pracy przedstawiono: rys historyczny medycyny estetycznej, definicje i zakres działania ginekologii estetycznej, rodzaje zabiegów operacyjnych, przygotowanie pacjentki do zabiegu i opiekę pooperacyjną.

Medycyna estetyczna wraz z wszystkimi jej dziedzinami, tj. dermatologia estetyczna, chirurgia estetyczna czy ginekologia estetyczna jest bardzo szybko rozwijającą się dziedziną usług medycznych. Ginekologia estetyczna to nie tylko poprawianie wyglądu swojego ciała ale także zabiegi naprawcze i rekonstrukcyjne, np. w przypadku wad wrodzonych czy powikłań po zabiegach operacyjnych. Większość zabiegów jest wykonywana w prywatnych klinikach więc nie mamy dokładnych danych statystycznych, sądząc jednak po wzroście liczby placówek, które oferują takie usługi zapotrzebowanie na nie stale wzrasta. Czy „poprawianie” kobiecych narządów płciowych wejdzie na stałe do kanonu dbania o swoje ciało, przekonamy się pewnie za kilka lat. Z pewnością pojawienie się tej dziedziny to złamanie kolejnego tabu kobiecego ciała.

Słowa kluczowe: medycyna estetyczna, ginekologia estetyczna, zabiegi operacyjne

Aesthetic gynaecology - caprices of celebrities or long-hidden problems of women?

Abstract

Every woman dreams of a beautiful body and physical attractiveness, we always, or at least as long as possible, want to be beautiful, young, fit and attractive. Thanks to the development of aesthetic medicine, the fulfillment of these dreams becomes more and more real.

The aim of the paper is to present a new field of aesthetic medicine, which is aesthetic gynaecology, in order to draw the attention of healthcare workers to the problems that may be faced by their patients. The paper is based on a review of Polish and English literature regarding the discussed subject.

The paper presents: historical background of aesthetic medicine, definitions and scope of action of aesthetic gynaecology, types of surgical procedures, preparation of the patient for surgery and postoperative care.

Aesthetic medicine and all its fields, i.e. aesthetic dermatology, aesthetic surgery or aesthetic gynaecology, is a rapidly developing field of medical services. Aesthetic gynaecology is not only improving the appearance of your body but also repairing and reconstructive procedures, such as in the case of congenital defects or complications after surgery. Most treatments are performed in private clinics so we do not have accurate statistical data, but taking into account the increase in the number of clinics that offer such services, the demand for these services is constantly growing. Whether "improving" the female genitals will become a permanent part of the canon of taking care of our body, we will probably see in a few years. Certainly, the emergence of this field is a breakthrough in another taboo of the female body.

Key words: aesthetic medicine, aesthetic gynaecology, surgical procedures

Higiena rąk personelu medycznego w kontekście najnowszych osiągnięć kosmetologii

mgr Renata Florek¹, mgr Renata Bajarczyk¹, dr hab. Dorota Koziel²

1Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu, 2Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Streszczenie

Higiena rąk personelu medycznego jest podstawowym środkiem ograniczającym rozprzestrzenianie się zakażeń. Brak konsekwentnego przestrzegania procedur mycia i dezynfekcji rąk stanowi

ogólnoświatowy problem w sektorze opieki zdrowotnej. W dobie coraz nowszych osiągnięć w dziedzinie kosmetologii dotyczącej nakładania lakierów hybrydowych czy tytanowych na płytkę paznokciową należy zadać sobie pytanie – Czy praca personelu medycznego jest bezpieczna dla pacjenta i dla samego zainteresowanego? Nie ma badań potwierdzających, że lakier hybrydowy jest kolonizowany przez drobnoustroje bardziej niż naturalne paznokcie, ale nie ma również badań, że lakiery hybrydowe są bezpieczne. Istnieją natomiast badania potwierdzające, że paznokieć pokryty zwykłym lakierem jest bardziej skolonizowany drobnoustrojami niż paznokieć bez lakieru oraz że skuteczność dezynfekcji paznokci polakierowanych jest zdecydowanie mniejsza niż niepolakierowanej płytki paznokciowej.

Celem pracy jest przedstawienie problemu jakim są pomalowane paznokcie personelu medycznego, jakie niosą zagrożenia dla pacjenta i osób zatrudnionych w sektorze opieki zdrowotnej.

W pracy przedstawiono źródła zakażeń szpitalnych, omówiono problem higieny rąk na przestrzeni lat oraz problematykę noszenia lakieru na paznokciach. Odniesiono się także do opinii Konsultanta Wojewódzkiego w Dziedzinie Epidemiologii jak również Konsultantów Wojewódzkich w Dziedzinie Epidemiologii z różnych województw oraz wytycznych WHO dotyczących higieny rąk.

Higiena rąk personelu medycznego jest tematem wielu debat i rozmów wśród znawców tematu. Należy zwrócić uwagę czy nie lepiej i nie ekonomiczniej jest zmienić myślenie i tok postępowania przestrzegając wytycznych w zakresie higieny rąk? Czy mając wiedzę, warto ryzykować zdrowie lub życie pacjenta, swoje lub swojej rodziny?

Słowa kluczowe: zakażenie szpitalne, dezynfekcja, higiena rąk

Hand hygiene of medical personnel in the context of the latest achievements of cosmetology

Abstract

Hand hygiene of the medical personnel is a basic measure to limit the spread of infections. Lack of consistent adherence to the procedures for washing and disinfecting hands is a global problem in the healthcare system. In the era of newer and newer achievements in cosmetology concerning the application of hybrid or titanium nail polish on the nail plate, one should ask oneself - Is the work of medical personnel safe for the patient and other people? There is no evidence that hybrid nail polish is colonized by microorganisms more than natural nails, but there is also no evidence that hybrid nail polish is safe. However, there are studies confirming that the nail covered with ordinary nail polish is more colonized by microorganisms than the nail without nail polish and that the effectiveness of disinfection of lacquered nails is much lower than that of unpainted nail plate.

The aim of the paper is to present the problem of the painted nails of medical personnel, and the risks they bring to the patient and people employed in the healthcare sector.

The paper presents the sources of nosocomial infections. The problem of hand hygiene over the years and the problem of wearing nail polish is discussed. It also referred to the opinion of the Provincial Consultant in Epidemiology as well as Provincial Consultants in Epidemiology from different provinces and WHO guidelines on hand hygiene.

Hand hygiene of the medical staff is the subject of many debates and discussions among experts on the subject. It is important to consider the questions: Is it not better and more economical to change the way of thinking and behaviour by following the guidelines on hand hygiene? Having the knowledge, is it worth risking the patient's, one's own or family's health or life?

Key words: nosocomial infection, disinfection, hand hygiene

Zastosowanie toksyny botulinowej w dzisiejszej medycynie i kosmetologii

mgr Paulina Paprocka

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Streszczenie

W dzisiejszych czasach coraz modniejsze staje się korzystanie z zabiegów medycyny estetycznej. Wynika to z faktu, iż każdy chce by jego skóra jak najdłużej zachowała młodość i witalność. Częstym zabiegiem wykonywanym w gabinetach kosmetycznych jest iniekcja toksyny botulinowej (BTX). Toksyna botulinowa, która jest wykorzystywana do tego zabiegu wytwarzana jest przez bakterię *Clostridium botulinum* i znalazła również szerokie zastosowanie w dzisiejszej medycynie.

Clostridium botulinum jest to bakteria, która wytwarza jedną z najsilniej działających toksyn – toksynę botulinową. Drobnoustroj ten może się namnażać w produktach spożywczych na skutek złego przechowywania lub podczas złej konserwacji żywności. Substancja ta jest bardzo niebezpieczna. Zatrucie tą toksyną może doprowadzić do porażenia mięśni.

Jednak w ostatnich latach toksynę botulinową zaczęto swobodnie używać w gabinetach kosmetycznych, przede wszystkim do likwidacji zmarszczek mimicznych, a także coraz częściej w medycynie, gdzie znalazła szerokie zastosowanie w wielu specjalizacjach. W okulistyce toksynę botulinową zaczęto stosować w leczeniu zęza. Wstrzykując ją w nadpobudliwe mięśnie gałki ocznej stała się ona alternatywą dla zabiegów chirurgicznych. W dermatologii stosuje się ją do zwalczania problemów nadmiernej potliwości dłoni i stóp, a neurologicy używają jej do leczenia mimowolnych skurczów mięśni. Z roku na rok wzrasta zastosowanie BTX w kolejnych dziedzinach medycyny.

Pozytywnych zastosowań BTX w medycynie jest wiele i ich liczba wciąż rośnie. Należy jednak pamiętać że jest to substancja bardzo niebezpieczna, która podana do naszego ciała w nieodpowiedni sposób i w zbyt dużej dawce, może doprowadzić do wystąpienia niebezpiecznych konsekwencji, a także śmierci.

Słowa kluczowe: botoks, medycyna estetyczna, *Clostridium botulinum*.

Title: The use of botulinum toxin in today's medicine and cosmetology.

Summary

Aesthetic medicine is becoming more and more fashionable. This is due to the fact that everyone wants his skin to maintain youth and vitality for as long as possible. The most famous procedure used in cosmetic offices is injection of botulinum toxin (BTX). The botulinum toxin that is used for this treatment is produced by the bacterium *Clostridium botulinum* and has also found widespread use in today's medicine

The aim of the work is to analyze the use of botulinum toxin.

Clostridium botulinum is a bacterium that produces one of the most potent toxins - a botulinum toxin. This microorganism can multiply in food products due to poor storage or poor food preservation. This substance is very dangerous. Poisoning with this toxin can lead to muscle and nervous system paralysis.

However, in recent years, the botulinum toxin has been freely used in beauty salons, first of all for the elimination of mimic wrinkles, and more and more often in medicine, where it has found a wide application in many specialties. In ophthalmology, botulinum toxin was used to treat strabismus. By injecting it into the hyperactive muscles of the eyeball, it has become an alternative to surgical procedures. In dermatology, it is used to combat the problems of excessive sweating of the hands and feet, and neurologists use it to treat involuntary muscle contractions. The use of BTX in subsequent areas of medicine increases every year.

Positive applications of BTX in medicine are many and their number is still growing. However, it should be remembered that it is a very dangerous substance, which can lead to dangerous consequences and death when given to our bodies in an inappropriate way and in too large a dose.

Key words: botox, aesthetic medicine, *Clostridium botulinum*, medicine

SESJA II

SESJA PLAKATOWA

Wpływ wskaźnika BMI na parametry postawy ciała

The influence of the BMI on body posture parameters

Paulina Sztandera, Beata Szczepanowska-Wołowiec, Ireneusz Kotela

*Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu, Zakład Rehabilitacji,
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach*

studia doktoranckie

Streszczenie

Wstęp: Prawidłowa postawa ciała jej ocena jest niezwykle istotna u dzieci w każdym wieku, szczególnie należy zwrócić na nią uwagę w dwóch okresach krytycznych, gdzie postawa może ulec znacznemu pogorszeniu. Monitowanie postawy ciała pozwala na wczesne wychwycenie nieprawidłowości, które w późniejszym etapie życia mogą doprowadzić do innych problemów zdrowotnych. Postawę ciała dziecka oceniać powinno się zarówno w statyce, jak i w dynamice.

Cel pracy: Celem pracy była analiza związków pomiędzy parametrami postawy ciała a wybranymi parametrami badania dynamicznego stóp.

Materiał i metody: W badaniu wzięło udział 106 dzieci ze szkół mieszczących się na terenie województwa świętokrzyskiego. Wiek badanych dzieci to 10-15 lat. Dzieci przebadano na urządzeniu Diers, oraz na platformie FreeMed. Postawa dziecka oceniana za pomocą systemu Diers, analizowana jest za pomocą systemu światło-optycznego w trójwymiarze. Kolejnym etapem badania była analiza dynamiczna stóp na platformie FreeMed. W badaniu zależności pomiędzy zmiennymi wykorzystano testy nieparametryczne: test Manna-Whitneya-Wilcoxon oraz test Wilcoxon dla par obserwacji. Za zależności istotne statystycznie uznano wynik, gdy poziom istotności wynosił $p < 0.05$.

Wyniki: Ocenie poddano parametry postawy ciała na wybrane parametry obciążania stóp w warunkach dynamicznych, liczbę kroków na minutę oraz czas kontaktu z podłożem. Nie znaleziono zależności pomiędzy większością badanych parametrów postawy ciała a parametrów oceny dynamicznej. Istotna statystycznie zależność występowała pomiędzy: powierzchnią prawej stopy od skośności miednicy, powierzchnią prawej stopy od rotacji powierzchni, liczbą kroków na minutę od skośności miednicy, czasem kontaktu z podłożem prawej stopy od skośności miednicy.

Wnioski: Jeśli skośność miednicy była w normie, zauważono mniejszą powierzchnię podczas obciążania prawej stopy, większą liczbę kroków, krótszy czas kontaktu z podłożem prawej stopy. Rotacja powierzchni w normie wpływała na powierzchnię większą powierzchnię stopy w przy analizie dynamicznej. Badanie wymaga poszerzenia i kontynuacji, w celu sprawdzenia czy istnieją zależności pomiędzy parametrami postawy ciała od wybranych parametrów dynamicznej analizy nacisku stóp i chodu u dzieci.

Słowa kluczowe: postawa ciała, obciążenie stóp, chód

Abstract

Introduction: The correct body posture and its evaluation in children of all ages is of great importance. Special attention should be paid to two critical periods, when the posture may deteriorate significantly. Monitoring the body posture makes it possible to detect any abnormalities at an early stage that may subsequently lead to other health problems. Body posture of children therapist should evaluate both under static and dynamic condition.

Aims: The aim of the study was to analyze the correlations between the body posture parameters and the selected parameters of the dynamic foot examination.

Material and methods: 106 children at the age of 10-15 years old from schools located in the Świętokrzyskie Voivodeship took part in the study. The posture of children assessed with the use of the Diers system is analyzed using a three-dimensional light-optical system. The next stage of the research was to conduct the dynamic foot analysis on the FreeMed platform. Dependencies between the variables, non-parametric tests were applied: the Mann-Whitney-Wilcoxon U test and the Wilcoxon test for pairs of observations. The result when the level of significance amounted to $p < 0.05$ was considered as statistically significant.

Results: In the study was assessed how variable body posture parameters will affect the selected parameters of the foot load, as well as the number of steps per minute and the ground contact time. No dependence between the majority of the studied body posture parameters and the parameters of the dynamic analysis was found. A statistically significant dependence was observed between: the right foot surface and the pelvic tilt, the right foot surface and the rotation surface, the number of steps per minute and the pelvic tilt, the contact time of the right foot surface and the pelvic tilt. **Conclusion.** When the pelvic tilt was standard, the authors observed a smaller surface while loading the right foot, a greater number of steps, and a shorter right foot contact time. The standard surface rotation affected the larger foot surface in the dynamic analysis. The study needs to be continued and extended in order to verify if there are any dependencies between the body posture parameters and the selected parameters of the dynamic analysis of the foot and gait pressure in children.

Key words: body posture, plantar pressure distribution, gait

Szkodliwość własnego nałogu w świadomości osób czynnie palących tytoń

Active smokers' awareness of the harmful effects of their addiction

Małgorzata Białek, Maria Lewicka

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu

Streszczenie

Wstęp: Palenie tytoniu jest jednym z ważnym problemów życia publicznego. Wpływa negatywnie na stan zdrowia organizmu i ma znaczący udział w rozwoju wielu chorób. Palacze są bardziej narażeni na

choroby nowotworowe płuc, przełyku, tchawicy, krtani, krwi, nerek, pęcherza moczowego, trzustki i wątroby. Na całym świecie palenie jest rozpowszechnione i stanowi jeden z poważnych problemów zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych.

Cel pracy : Ocena szkodliwości własnego nałogu w świadomości osób czynnie palących tytoń.

Materiały i metody: Zastosowano sondaż diagnostyczny z autorskim kwestionariuszem ankiety, test uzależnienia od nikotyny - Test Fagerströma oraz test motywacji do zaprzestania palenia wg Schneider. Badano 102 osoby czynnie palące tytoń. Do analizy ilościowej wyników badań wykorzystano Test chi-kwadrat [Pearsona](#).

Wyniki: Aż 60 % badanych twierdzi, że jest uzależnionych od nikotyny jednak test Fagerströma potwierdził uzależnienie fizyczne tylko 37% osób. Zaledwie 35% ankietowanych podejmowało już próbę rzucenia nałogu chociaż , aż 56% respondentów wykazuje chęć rezygnacji z palenia. Niepokojący jest staż palenia badanych. W przypadku 25% jest to ponad 10 lat.

Wnioski: Większość respondentów jest świadoma, iż nie jest uzależnionych od nikotyny w sposób behawioralny. Motywację do zaprzestania palenia mają częściej osoby nieuzależnione biologicznie od nikotyny. Pomoc osobom uzależnionym od palenia tytoniu jest wyzwaniem dla systemu ochrony zdrowia.

Słowa kluczowe: palenie tytoniu, nikotynizm, uzależnienie

Abstract

Introduction: Smoking is a major public issue. It has a negative impact on health, substantially contributing to a number of diseases. Smokers are under a higher risk of a number of cancers, including lung, oesophagus, trachea, blood, kidney, bladder, pancreas and liver cancer. Smoking is widespread throughout the world and constitutes a major health, social and economic problem.

Objective: To assess active smokers' awareness of the harmful effects of their addiction.

Material and methods: The diagnostic survey method was used with a self-designed questionnaire, along with Fagerström's test for nicotine dependence and Schneider's test to assess motivation to quit smoking. The surveyed group consisted of 102 active smokers. The quantitative analysis of the results was carried out with the use of the Chi-square (Pearson's) test.

Results: As many as 60% of the respondents claimed that they were addicted to nicotine; however, Fagerström's test confirmed physical dependence in only 37% of the surveyed. Only 35% of the respondents had made attempts to quit, although as many as 56% were willing to stop smoking. The duration of smoking among the surveyed is also alarming; in 25% of cases it was more than 10 years.

Conclusions: Most of the respondents were aware that their nicotine addiction was not behavioural in nature. A higher motivation to quit smoking was presented by individuals who were not biologically dependent on nicotine. Providing support for smokers is a challenge for the healthcare system.

Key words: tobacco smoking, nicotine, addiction

Szczepienia tonieprzymus, szczepienia toodpowiedzialność ibezpieczeństwo

Vaccination is not coercion, vaccination is responsibility and security

Katarzyna Tomaszewska¹, Alicja Kłós¹, Danka Maliniakova²

¹*Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno Ekonomiczna w Jarosławiu*

²*Katolicki Uniwersytet w Ružomberku*

Streszczenie

Na przestrzeni dziejów zdrowie – jako wartość – było przez społeczeństwa i indywidualnych obywateli cenione i sytuowane na jednej z najwyższych pozycji. Dotąd jest postrzegane jako ważniejsze niż bogactwo materialne czy pozycja społeczna i stanowi podstawę do osiągnięcia życiowych celów, realizacji ambicji, pragnień i zamierzeń. Jest też podstawowym zasobem indywidualnym, społecznym i ekonomicznym, ponieważ tylko zdrowe społeczeństwo może tworzyć dobra materialne i kulturowe oraz prawidłowo funkcjonować. [Karski J.B., Bruśk I., Dąbrowska M., Duda A., Olejniczak D., Słoniewski R.: Promocja zdrowia jako zadanie zdrowia publicznego: skrypt dla studentów. Warszawa, Akademia Medyczna, 2006]

Istotnym elementem promocji zdrowia jest promocja szczepień ochronnych a profilaktyka szczepionkowa chroni przed wystąpieniem właściwej choroby, co zapewnia znaczne korzyści dla uodpornionej osoby, a w przypadku szczepień powszechnych – dla całej populacji i systemu opieki zdrowotnej. Z danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny wynika, że od kilku lat stopniowo zwiększa się liczba rodziców uchylających się od poddawania dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym. W latach 2006–2010 liczba odmów wynosiła ok. 4 tys. rocznie, zaś w latach 2011–2015 wzrosła z ok. 5 tys. do ponad 16 tys. W 2016 roku wyniosła aż 23 tys. w 2018 roku 40,3 tys. [www.dzieciwpolsce.pl]

Słowa kluczowe: profilaktyka, choroby zakaźne, szczepienia, dzieci,

Abstract

Throughout history, health as a value has been appreciated by societies and individual citizens as one of the highest positions. Until now, it has been perceived as more important than material wealth or social position. Moreover, it is the basis for achieving life's goals, ambitions, desires and intentions. [Karski J.B., Bruśk I., Dąbrowska M., Duda A., Olejniczak D., Słoniewski R.: Promocja zdrowia jako zadanie zdrowia publicznego: skrypt dla studentów. Warszawa, Akademia Medyczna, 2006]

An important element of health promotion is the promotion of preventive vaccination and vaccine prevention protects against the occurrence of the appropriate disease, which provides significant benefits for the immunized person, and in the case of general vaccination - for the entire population and the health care system. According to data from the National Institute of Public Health - National Institute of Hygiene, the number of parents refusing to submit their children to compulsory vaccinations has been gradually increasing. In 2006-2010, the number of refusals was about 4 000 annually, while in 2011-2015 it increased from about 5 000 to over 16 000. In 2016, the number of refusals amounted to 23 000, in 2018 – 40 300. [www.dzieciwpolsce.pl]

Keywords: prevention, infectious diseases, vaccinations, children,

Alergie - choroby cywilizacyjne. Nietolerancja produktów kosmetycznych

Jolanta Blok, Paulina Biskup, mgr Barbara Bajger, dr inż. Jarosław Noworól

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

Nowe technologie wyzwaniem dla kosmetologii XXI wieku

Aleksandra Wojtoń, mgr Barbara Bajger, dr inż. Jarosław Noworól

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

Alergeny w kosmetykach

Katarzyna Dziura, dr Joanna Drozd

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

Choroby i defekty paznokci - wybrane problemy

Magdalena Bilińska, dr Joanna Drozd

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

Łysienie - problem fizjopatologii wzrostu włosa

Andżelika Ślanda, dr Joanna Drozd

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

Historia perfum

Diana Bauer, Andżelika Czajka, Wiktoria Kucharska, Kamila Kuca, Justyna Napora, Katarzyna Świerk, Sylwia Tworek, Justyna Tyl, Patrycja Wójtowicz, dr Joanna Drozd

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

Mydło na przestrzeni wieków

Gabriela Ciuł, Gabriela Flisak, Karolina Gierczak, Renata Kasieczka, Milena Kozłowska, Anna Michalska, Anna Stec, Natalia Szylar, dr Joanna Drozd

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

Chemia polimerowych nośników substancji czynnych i ich biomedyczne zastosowanie

mgr inż. Barbara Laskowska¹, mgr Marek Laskowski², dr Anna Lewandowska¹, dr hab. inż. Tomasz Ruman³

¹*Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu*, ²*ICN Polfa Rzeszów S.A.*,
³*Politechnika Rzeszowska*

Słowa kluczowe: nanotechnologia, dendrymery, kompleksy host - guest

Nanotechnologia jest nową, szybko rozwijającą się interdyscyplinarną dziedziną nauki, która znalazła zastosowanie m.in. w farmacji między innymi w badaniach nad nowymi postaciami leku, drogą podania leku oraz strukturą chemiczną substancji aktywnej prowadzącej do uzyskania leku o obniżonej toksyczności. Zmniejszenie rozmiaru wybranego materiału do skali nanometrycznej stwarza możliwość licznych zastosowań, które mają na celu zwiększenie biodostępności, uzyskanie kontrolowanego uwalniania leków, szybszego działania oraz lepszej skuteczności leku. Nanocząsteczki występujące w postaci kompleksów metali polimerów, dendrymerów, liposomów, miceli, lipoprotein oraz mikrokapsulek odgrywają znaczącą rolę w diagnostyce i terapii wielu chorób. Celem pracy było otrzymanie nanocząsteczek dendrymerycznych oraz badanie ich właściwości i zdolności do tworzenia kompleksów typu host – guest z wybranymi substancjami czynnymi jako ważnej grupy związków organicznych o specyficznych właściwościach strukturalnych oraz nośników substancji czynnych, w tym leków.

Farmakopealne zanieczyszczenia pochodzące z procesu wytwarzania bisoprololu fumaranu i ich pochodzenie

mgr Marek Laskowski¹, mgr inż. Barbara Laskowska², mgr inż. Mateusz Szalka¹, dr Anna Lewandowska²

¹*ICN Polfa Rzeszów S.A.*, ²*Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu*

Słowa kluczowe: bisoprolol, zanieczyszczenia farmakopealne, procesowe

Bisoprolol to kardioselektywny lek należący do grupy leków beta-adrenolitycznych, którego sól kwasu fumarowego jest czynną substancją farmakopealną, białym lub prawie białym, lekko higroskopijnym proszkiem bardzo łatwo rozpuszczalnym w wodzie i łatwo rozpuszczalnym w metanolu, wykazującym polimorfizm.

Stale doustne formy, tabletki niepowlekane i tabletki powlekane (zwykle otoczką polimerową), zawierające bisoprololu fumaran są stosowane w nadciśnieniu tętniczym, chorobie niedokrwiennej mięśnia sercowego, niewydolności serca i innych dysfunkcjach serca. W monografii bisoprololu fumaranu zawartej w Farmakopei Europejskiej 9.0 wymienia się 15 zanieczyszczeń typowych dla tej substancji czynnej, w tym jedenaście zanieczyszczeń pochodzących z procesu wytwarzania substancji czynnej (B, C, D, F, G, N, Q, R, S, T i U). Przeanalizowano potencjalne możliwości pochodzenia tych związków.

Monitorowanie dobrostanu płodu - zadania położnej

dr Magdalena Sulima¹, dr Aneta Sulej², dr Magdalena Lewicka¹, dr Barbara Stawarz³

¹Uniwersytet Medyczny w Lublinie, ²Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 4 w Lublinie,

³Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu